

ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนในโซเซียลมีเดียจีนท่ามกลางภาวะโรคระบาดโควิด-19¹

ไพรินทร์ ศรีสินทร์²

(Received: May 3, 2021; Revised: September 3, 2021; Accepted: September 29, 2021)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่ปรากฏในสื่อโซเซียลจีนท่ามกลางภาวะโรคระบาดโควิด-19 ผ่านมุมมองการประกอบสร้างความหมายและมายาคติผ่านสื่อสมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนที่ปรากฏในสื่อโซเซียลอยู่ในรูปแบบของ “นางฟ้าชุดขาว” กับพันธกิจช่วยเหลือมนุษยชาติ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงรากลึกกับความสามัคคีในครอบครัวใหญ่ และภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่เป็นขบถในยุคโรคระบาด ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนส่วนใหญ่ที่สื่อโซเซียลจีนนำเสนอมาข้างต้นได้ปรับเปลี่ยนบทบาทไปตามความต้องการของสังคมและยุคสมัย สะท้อนให้เห็นว่าโลกโซเซียลและสื่อทางการจีนประสบผลสำเร็จในการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงจีน และนำเอาผู้หญิงไปผูกติดกับวาทกรรมความอยู่รอดท่ามกลางภาวะวิกฤต และหากพิจารณาแล้วย่อมพบว่าผู้มีอำนาจในการเผยแพร่ควบคุมสื่อเหล่านี้คือ รัฐบาลจีน จึงเห็นได้ว่าความเป็นผู้หญิงท่ามกลางภาวะวิกฤตนี้เป็น “เพศภาวะ” ที่ประกอบสร้างขึ้นมาในสังคมโดยสถาบันที่มีผู้ชายเป็นผู้ผลิต ขณะที่ผู้ที่ต่อต้านระบอบชายเป็นใหญ่กรณีนักเขียนหญิงนาม “ฟิงฟิง” อาจถูกอำนาจครอบงำและลดทอนศักยภาพของเธอในการแสดงออก

คำสำคัญ: ผู้หญิงจีน โซเซียลมีเดีย ปีตาธิปไตย การสร้างความหมาย ภาพลักษณ์

¹ บทความนี้ได้รับทุนสนับสนุนการเขียนบทความวิจัย “โรคเปลี่ยนคน คนเปลี่ยนโลก” จากศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรภาษาจีน สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ อีเมล: pairinxu@gmail.com

Chinese Women's Image on Chinese Social Media amid the Covid-19 pandemic

*Pairin Srisinthon³***Abstract**

This research aimed to study Chinese women's images in the Covid-19 pandemic context through social media using a meaning construction and mythologies approach. The results showed that Chinese women's images appearing in the social media were the forms of 1. "white fairy" with the mission to help humanity. 2. grassroots women with big family harmony. 3. the betrayer of coronavirus (COVID-19) context. The image of most Chinese women presented by Chinese social media has changed in accordance with society and periods. It reflected that the Chinese social media and government media successfully created Chinese women's images and brought women to survival discourse in the midst of a crisis. The authority to disseminate control over these media is the Chinese government. It interpreted that femininity amid this crisis was a "gender" condition made in society by institutions where men are producers. On the other hand, those who opposed the patriarchy, like the writer named "Fang Fang", may have been overwhelmingly empowered and reduced their potential for expression.

Keywords: Chinese women, Social media, Patriarchy, Meaning construction, Image

³ Asst. Prof., Dr. Chinese Department, School of Liberal Arts, Walailak University. Email: pairinxu@gmail.com

บทนำ

สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่มีต้นตอการระบาดจากจีนดังกล่าว ก่อให้เกิดปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ประกอบด้วยมุมมองให้ศึกษาและวิจัยหลายประเด็น ประเด็นเรื่องผู้หญิงกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในจีนเป็นอีกเรื่องที่ควรแก่การศึกษาวิจัย เมื่อพิจารณาจากสื่อโซเชียลจำนวนมากเผยแพร่ภาพข่าวบุคลากรทางการแพทย์จีนผู้หญิงอุทิศตัวต่อสู้โรคระบาดโควิด-19 โดยไม่หวงความสวยงามด้วยการโกนผม เรื่องราวของแพทย์หญิงที่ค้นพบโรคระบาดโควิด-19 เป็นคนแรก การยกย่องแพทย์หญิงที่เป็นแนวหน้าในการต่อสู้กับโรคระบาดที่เมืองอู่ฮั่นของหนังสือพิมพ์ประชาชน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ทางการของจีน หรือ “เวย์ปั๋ว” (微博 ลักษณะคล้าย Facebook) ของนักเขียนหญิงนาม “ฟิงฟิง” ที่เขียน “บันทึกประจำวันอู่ฮั่น” ซึ่งได้รับความนิยมสูงสุดในขณะนี้ในสื่อออนไลน์จีน ทำให้เห็นว่าสื่อโซเชียลมีบทบาทสูงในการรายงานข่าวเรื่องราวเกี่ยวกับผู้หญิงจีนที่มีความสัมพันธ์กับโรคระบาดโควิด-19 และเป็นสื่อที่เข้าถึงบุคคลทุกเพศทุกวัยและทุกเวลา ท่ามกลางสถานการณ์กักกันตัวของผู้คนอยู่ในบ้าน หรือภาวะปิดเมือง ปิดประเทศในปัจจุบัน คำถามมีอยู่ว่าภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนท่ามกลางโรคระบาดโควิด-19 ในปริณิถนาสาธารณะที่สื่อโซเชียลจีนจัดวางไว้มีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมหรือไม่ เมื่อปัจจัยของสังคมในบริบทพิเศษของโรคระบาดทำให้ผู้หญิงจีนได้เข้ามาอยู่ในพื้นที่สาธารณะอย่างโดดเด่น และมีสถานะเป็นระบบย่อยในระบบใหญ่ อันหมายถึงบริบทสังคมที่พลิกผันไปกะทันหันดังสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่เดิมที่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลส่วนใหญ่ของผู้หญิงจีนจากการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้นพบว่ายังคงอยู่ในกรอบเดิมภายใต้ฐานคิดปิตาธิปไตยที่ฝังรากลึกมาจากปรัชญาจีนโบราณ ซึ่งกำหนดให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานภาพต่ำสุดภายในบ้าน เป็นผู้ที่ต้องเชื่อฟังบุพการี สามีและบุตร ขาดอำนาจในการตัดสินใจและไม่เป็นตัวของตัวเอง แม้ว่าบทบาทของความเป็นแม่และเมียได้ลดทอนไปบ้างในสังคมสมัยใหม่ แต่ภาพลักษณ์ที่เผยแพร่ออกมาตามสื่อของจีน ยังเป็นลักษณะสร้างมายาคติให้ผู้รับสาร และซ้ำเติมผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อ เช่น ข่าวของนักศึกษาหญิงใช้เรือนร่างแลกกับเงิน ข่าวของการแย่งสามีชาวบ้าน แม้กระทั่งข่าวทำผิดกฎหมายของผู้หญิงด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ก็ถูกสื่อบิดเบือนว่าเป็นคนไร้เหตุผล ไม่เคารพกฎกติกา ภาพดารานักแสดงในโฆษณาหรือผู้อ่านข่าวที่เน้นรูปลักษณ์หน้าตา เป็นต้น ภาพลักษณ์ที่สื่อออกมาเหล่านี้ดูเหมือนมีแต่ภาพที่สอดคล้องกับมุมมองของทฤษฎีสตรีนิยมที่กล่าวว่า มีความไม่เท่าเทียมกันทางเพศแฝงอยู่และผู้หญิงกำลังถูกเอารัดเอาเปรียบเมื่อมีภาพลักษณ์ปรากฏในสื่อสารมวลชน

ดังนั้นการเลือกศึกษาภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลในภาวะโรคระบาดขณะนี้ น่าจะเป็นการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพราะสื่อโซเชียลเชื่อมโลกให้เป็นหนึ่งเดียวกัน และเป็นการสื่อสารสองทางที่สามารถรับรู้อารมณ์ความรู้สึกทั้งด้านผู้รับสารและผู้ส่งสาร ต่างจากสื่อมวลชนในอดีต ได้แก่ หนังสือพิมพ์ รายวัน นิตยสาร โทรทัศน์ ละคร ภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสื่อทางเดียว อาจกล่าวได้ว่าสื่อโซเชียลเป็น “พื้นที่” ซึ่งเอื้อให้ผู้คนประกอบสร้างความเป็นตัวตนตลอดจนเพศภาวะให้ผู้อื่นได้รับรู้มากกว่าสื่อทางเดียวในอดีต สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงแก่มนุษยชาติเริ่มต้นที่จีน การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ

เข้าใจองค์การต่าง ๆ ในจีนท่ามกลางสภาวะวิกฤตดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงภาพลักษณ์ผู้หญิงที่สื่อออนไลน์ของจีนทั้งสื่อทางการและสื่อไม่เป็นทางการเผยแพร่ออกมา แสดงให้เห็นการต่อสู้ของชาวจีนในสังคมจีนหรือไม่ และอย่างไร ย่อมช่วยให้เราเรียนรู้และเข้าใจมิติทางสังคมวัฒนธรรมอีกแง่มุมหนึ่งที่สื่อโซเชียลจีนกำลังนำเสนอให้โลกรับรู้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

บทความวิจัยต้องการศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่ปรากฏในสื่อโซเชียลจีนท่ามกลางภาวะโรคระบาดโควิด-19 ผ่านมุมมองการประกอบสร้างความหมายและมายาคติผ่านสื่อสมัยใหม่

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลจากหนังสือ บทความวิชาการ และสื่อโซเชียลจีน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ เว็บบ์ คลิปวิดีโอ บทความออนไลน์ ข้อความแสดงความคิดเห็นตามเว็บสนทนา ในช่วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 10 พฤษภาคม 2563 โดยได้ทำการสืบค้นเอกสารด้วยคำศัพท์ภาษาจีน ดังนี้ “女” (nǚ-ผู้หญิง) “巾帼” (jīnguó-ผู้หญิง) “疫情” (yìqíng-สภาพโรคระบาด) “女医生” (nǚ yīshēng-แพทย์หญิง) “肺炎” (fèiyán-ปอดอักเสบ) “方方” (Fāng Fāng-ชื่อนักเขียน) “武汉” (Wǔhàn-นครอู่ฮั่น) “媒体” (méitǐ-สื่อมวลชน) จากการใช้ search engine ของ baidu และ google สืบค้นข้อมูลเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมมากในจีนได้แก่ Sina Sohu และ qq พบข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 830 ชิ้น และการสืบค้นขั้นสูงใน Sina weibo (คล้าย Facebook) ด้วยคำที่นิยมใช้มากเกี่ยวกับผู้หญิงช่วงสถานการณ์โรคระบาด คือ “巾帼” หมายถึง “ผู้หญิง” พบข้อความและคลิปวิดีโอเกี่ยวกับสถานการณ์โรคโควิด-19 และผู้หญิงจีนจำนวน 76,475 ชิ้น ทั้งนี้ผู้เขียนได้เลือกเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาดของโควิด-19 ที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลเป็นหลัก อีกทั้งได้เลือกวิเคราะห์เนื้อหาที่น่าสนใจที่เผยแพร่บนเว็บไซต์หรือ application ที่มียอดผู้ติดตามสูงหรือเนื้อหายอดนิยมที่มียอดกดถูกใจ หรือกดแบ่งปันข้อมูลหลักแสนขึ้นไป

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสื่อออนไลน์เพื่อนำมาประกอบการในการเขียนบทความวิจัย และนำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยผ่านมุมมองการประกอบสร้างความหมายและความจริงผ่านทฤษฎี “มายาคติ” ตามแนวคิดหลังสมัยใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิด

โลกที่แวดล้อมตัวเราประกอบด้วย 2 โลก คือ โลกทางกายภาพ เช่น ท้องฟ้า พื้นดิน ต้นไม้ แม่น้ำ ผู้คน สิ่งของ เป็นต้นและโลกแห่งสังคมที่เกิดจากการทำงานของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น บริษัท สถานศึกษา รัฐ

ศาสนา สื่อมวลชน เป็นต้น โดยโลกทางสังคมเกิดจากการให้คำนิยาม หรือให้ความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นโลกกายภาพรอบตัว (Kaewtep, 2006)

คำว่า “ความเป็นจริง” ที่ยึดถือในสังคมนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ประกอบสร้างจากการทำงานของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ให้กลายเป็นความเป็นจริงทางสังคม คือคำว่า “วัฒนธรรม” นั้นเอง มนุษย์สัมผัสโลกแห่งความจริงหรือโลกกายภาพผ่านผัสสะในร่างกาย ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ แต่โลกแห่งความหมาย คือ ความรู้ที่มนุษย์รับมาเพียงบางส่วนจากโลกกายภาพหรือโลกความจริง เพราะมนุษย์ไม่สามารถหาความจริงแท้แน่นอนจากโลกกายภาพรอบตัว จึงได้กำหนดและอธิบายความหมายสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมา หรือความรู้ต่าง ๆ เมื่อสะสมมากขึ้นก็กลายเป็นคลังความรู้ ทศนคติและค่านิยมจนกลายเป็นความจริงทางสังคมในที่สุด Kaewtep (2006) กล่าวว่า บทบาทของสื่อมวลชนคือ ตัวกลางระหว่างโลกแห่งความจริงกับโลกแห่งความหมาย เพราะสื่อมวลชนทลายกาลและเทศะ ที่มนุษย์รับรู้อย่างจำกัดในชีวิตประจำวัน ทำให้มนุษย์มีประสบการณ์ความเป็นจริงจากสื่อมวลชนได้มากกว่า และมนุษย์จะพิจารณารับความจริงและสร้างความหมายจากโลกภายนอกเหล่านั้นแตกต่างกันตามประสบการณ์ส่วนตัว

การประกอบสร้างความหมายของสื่อมวลชนเกี่ยวข้องกันแนวคิดเรื่อง “ภาพแบบฉบับตายตัว” หรือ “ภาพแทน” ที่จัดแยกประเภทให้กับคนหรือสิ่งของ ด้วยการลดทอนคุณสมบัติอันหลากหลายให้เหลือเพียงบางคุณสมบัติ (Kaewtep, 2006) “ภาพแทนความจริง” ของอัตลักษณ์แบบต่าง ๆ รวมถึงอัตลักษณ์ทางเพศ เป็นผลผลิตของกระแสนานาชาตินิยมที่เตือนให้ตระหนักถึงปัจจัยของอำนาจที่แฝงในกระบวนการสร้างภาพที่ปรากฏอยู่ในสื่อชนิดต่าง ๆ สื่อสารมวลชนได้ลดทอนคุณสมบัติต่าง ๆ ของบุคคลด้วยวิธีทำให้คุณสมบัติเหล่านั้นสุดขั้วเกินจริงเพื่อให้เข้าใจง่าย หรือสร้างอัตลักษณ์คู่ตรงข้ามออกมา ก่อให้เกิดผลลัพธ์สำคัญคือ อัตลักษณ์ที่หยุดนิ่งและกลายเป็นคุณสมบัติที่ผู้คนทั่วไปยอมรับไว้อย่างง่ายดาย (Fuengfusakul, 2003, pp. 93-95)

เมื่อมีการประกอบสร้างความหมายสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาแล้ว หากต้องการให้ความหมายเหล่านั้นดำรงอยู่ต่อไป จำเป็นต้องพึ่งพาการผลิตซ้ำหรือการตอกย้ำเพื่อย้ำว่าความหมายเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้คนควรยึดถือปฏิบัติตาม Kaewtep (2006) กล่าวถึง กระบวนการผลิตซ้ำเพื่อสอดแทรกอุดมการณ์ไว้ว่า อุดมการณ์เป็นเรื่องนามธรรม ดังนั้นเราต้องมีสิ่งที่เป็นรูปธรรมมารองรับ นั่นคือ กระบวนการผลิตซ้ำ ที่เป็นเครื่องมือทำให้อุดมการณ์นั้น ๆ ดำรงอยู่ต่อไปในสังคม หากขาดการผลิตซ้ำอาจส่งผลให้อุดมการณ์เหล่านั้นค่อย ๆ เลือนหายไป ในความคิดเห็นของ Stuart Hall (2006) เกี่ยวกับการผลิตซ้ำในแง่ของระบบความหมายสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การผลิตซ้ำขึ้นใหม่แต่ยังคงความหมายเดิม และการผลิตซ้ำขึ้นใหม่เพื่อสร้างความหมายใหม่ที่ขัดแย้งกับความหมายเดิม สื่อมวลชนอาจทำหน้าที่สื่อเพิ่มความหมายใหม่ให้กับสิ่งนั้นที่ผู้รับสารรู้ความหมายอยู่แล้ว หรือลบความหมายเดิมออกจากการรับรู้ และเพิ่มความหมายใหม่ไปแทนที่ (Fuengfusakul, 2003, p. 97)

การประกอบสร้างความหมายหรือความจริงดังกล่าวเป็นสิ่งที่เรียกว่า “มายาคติ” ตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ Roland Barthes (2015) นักคิดคนสำคัญผู้พัฒนาแนวคิด “สัญศาสตร์” ให้แพร่หลายได้วิเคราะห์การสื่อความหมายของสัญญาณว่าเป็นการสื่อความหมายในระดับลึกและเกี่ยวกับวัฒนธรรม เขาเสนอว่า สัญญาณแต่ละหน่วย

ไม่ได้อยู่ได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความเชื่อมโยงระหว่างกัน ประกอบเป็นโครงสร้างเพื่อสื่อความหมาย นอกจากนั้น “มายาคติ” ที่ปรากฏในกระบวนการใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นสิ่งที่เต็มไปด้วยความหลอกลวง ซ่อนเร้นและอำพรางความหมายแท้จริง “มายาคติ” จึงไม่ได้มาในรูปแบบการใช้ภาษาเท่านั้น แต่มาจากสิ่งอื่นก็ได้ เช่น ข่าวสารโฆษณา เรื่องเล่า ภาพแทน ภาพถ่าย ภาพยนตร์ กีฬา เป็นต้น ไม่มีรูปแบบตายตัว ทุกสิ่งรอบตัวมนุษย์เป็นมายาคติได้ทั้งนั้น โดยผ่านการสร้างวาทกรรม กระบวนการทำงานของมายาคติเป็นลักษณะการทำงานของสัญญาณที่มีมาก่อนแล้ว แต่มายาคตินำเอาสัญญาณเหล่านี้มากลับหรือเปลี่ยนมันให้เป็นรูปสัญญาณใหม่ เพื่อสื่อความหมายสัญญาณใหม่หรือสร้างความคิดใหม่ขึ้นมา Barthes “ได้นำเรื่อง “สัญญาณ” ไปเชื่อมร้อยกับเรื่อง “โครงสร้างอำนาจ” ด้วยการตอบคำถามว่า พลังของสัญญาณ/ภาษาเหล่านั้นมาจากไหน คำตอบก็คือ พลังของสัญญาณอยู่ที่การสร้าง ความหมายให้คนเกิดการยอมรับร่วมกัน เมื่อผู้คนยอมรับตามระบบเพราะใช้รหัสและสัญญาณเดียวกัน ดังนั้น สัญญาณจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงสร้างอำนาจที่ว่า ใครมีอำนาจในการสร้าง/กำหนดความหมาย และใครมีอำนาจในการสร้างรหัส ผู้นั้นก็มีอำนาจอย่างแท้จริงในสังคม” (Kaewtep, 2006, p. 273; Sangkapanthanon, 2013) ขณะเดียวกันในสังคมก็มีมายาคติหลักที่เบียดขับกีดกันมายาคติอื่นออกจากพื้นที่ในสังคม ความสัมพันธ์ในสังคมทุกชนิดเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดำรงอยู่ ท่ามกลางขัดแย้งระหว่างมายาคติชุดต่าง ๆ มายาคติหลักจะใช้อำนาจที่เหนือกว่ากดทับให้มายาคติอื่นมีความผิดปกติและไม่ได้มาตรฐานทางสังคม เช่นเดียวกับการกำหนดมายาคติเกี่ยวกับภาพลักษณ์ความเป็นผู้หญิงที่ต้องมีรูปลักษณ์สวยงามตามอุดมคติของเพศชาย หากผู้หญิงที่ไม่ได้มาตรฐานเหล่านี้ ก็จำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง ด้วยการแต่งตัวปรุงโฉม ทำงานบ้านและมีฝีมือทำอาหาร มิฉะนั้นผู้หญิงที่ไม่ได้มาตรฐานอาจถูกทำให้เป็น “คนอื่น” ที่ไม่มีพื้นที่ยืนในสังคมชายเป็นใหญ่ และควรมีพื้นที่ประกอบกิจกรรมอยู่แต่ในบ้าน วาทกรรมดังกล่าวถูกตอกย้ำมาทุกยุคทุกสมัย เป็นมายาคติที่ถูกบัญญัติโดยผู้ชายหรือระบอบปิตาธิปไตยที่สร้างอำนาจไหลเวียนอยู่ทุกปริมณฑลในสังคม รวมถึงใช้อำนาจเหล่านั้นครอบงำเพศหญิงไปในตัว เพื่อลดทอนศักยภาพด้านอื่นของผู้หญิงที่อาจสั่นคลอนอำนาจของระบอบชายเป็นใหญ่ มายาคติความงามจึงเป็นเสมือนเครื่องมือการควบคุมผู้หญิงทางสังคม และผู้หญิงอาจแตกแยกแย่งชิงกันเพื่อความงามที่อยู่ในการจ้องมองของเพศชาย (Fuengfusakul, 2003)

โซเชียมัลมีเดีย เป็นสื่ออีกรูปแบบที่มีพลวัตในการประกอบการสร้าง “ความจริง” หรือ “มายาคติ” ให้สังคมตลอดเวลา สื่อสมัยใหม่ดังกล่าวสื่อสารเนื้อหาด้วยวิธีที่หลากหลายผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ หรือโปรแกรมประยุกต์บนอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การสื่อสารในโลกออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์ม เช่น คลิปวิดีโอ การถ่ายทอดสด การเขียนกระทู้ การโต้ตอบบนกระดานสนทนา การเขียนบันทึกประจำวัน เป็นต้น ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ศักยภาพของโซเชียมัลมีเดียที่ข้ามมิติทางกาลและเทศะ ทำให้ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในเวลาอันรวดเร็ว ส่งผลกระทบให้สื่อมวลชนรูปแบบเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น เสื่อมความนิยมลง และบ่อยครั้งสื่อมวลชนรูปแบบเดิมนักต้องหันมาตามกระแสโซเชียมัลมีเดียเพื่อความอยู่รอด เพราะความได้เปรียบของสังคมสื่อโซเชียมัลมีเดียที่สื่อสารอย่างไร้พรมแดนและเสรี และด้วยความที่โซเชียมัลมีเดียมีลักษณะเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์สองทางในรูปแบบการสนทนา การแสดง

ความคิดเห็นบนเว็บไซต์ การโพสต์หรือแชร์คลิปวิดีโอ ภาพนิ่ง ถ่ายทอดสดเหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชัน ประยุกต์บนเว็บไซต์ ทำให้อำนาจในการสร้างประกอบสร้างความจริงไม่ได้ตกอยู่ในมือผู้ถือครองอำนาจแต่เพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป อำนาจในการประกอบสร้างความจริงได้กระจายไปสู่มือผู้คนทุกชนชั้น จึงมีการคล้อยตาม ต่อร่องหรือต่อต้านเชิงอำนาจปรากฏให้เห็นทั่วไปบนโซเชียลมีเดีย ปรากฏการณ์ปะทะสังสรรค์เชิงอำนาจดังกล่าวมีความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งขึ้นอยู่กับมาตรการจัดการควบคุมโซเชียลมีเดียของแต่ละประเทศ จึงเห็นได้ว่าโซเชียลมีเดียมีพลังอำนาจสูงมากในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ผู้คนถูกกักตัวอยู่แต่ในบ้าน และหลีกเลี่ยงการปรากฏตัวในพื้นที่สาธารณะในโลกกายภาพ

มายาคติของการเคลื่อนย้ายจาก**ปริณิณท**ส่วนตัวสู่**ปริณิณท**สาธารณะของผู้หญิงจีนบนสื่อ

อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงจีนได้เคลื่อนย้ายออกจากปริณิณทส่วนตัวมาสู่ปริณิณทสาธารณะหลังการล่มสลายของระบอบศักดินาของจีน เมื่อขุนยัตเซ็นได้ออกคำสั่งห้ามผู้หญิงจีนรัดเท้าอีกต่อไป เหมือนเป็นสัญญาณการปลดแอกผู้หญิงจีนที่ถูกจำกัดพื้นที่การประกอบกิจกรรมส่วนใหญ่ในปริณิณทส่วนตัว และให้เสรีภาพแก่ผู้หญิงในการก้าวสู่ปริณิณทสาธารณะมากขึ้น กลุ่มปัญญาชนผู้หญิงจีนที่เคยรับการศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น เริ่มปรากฏตัวเรียกร้องสิทธิสตรีในยุคปลายราชวงศ์ชิง เรียกร้องให้ผู้หญิงได้รับการศึกษาและโจมตีการเมืองการปกครองด้วยการเผยแพร่บทความในหนังสือพิมพ์ กลุ่มปัญญาชนสตรีกลุ่มแรกนี้ได้รวมตัวกันผลิตสื่อสิ่งพิมพ์จำนวนมาก เพื่อเผยแพร่แนวคิดเรียกร้องความเสมอภาคและปลดแอกผู้หญิงจีน และรณรงค์ให้ผู้หญิงจีนลุกขึ้นมาต่อสู้เรียกร้องความเป็นธรรม (Wang, 2011) ภาพลักษณ์ของปัญญาชนผู้หญิงในยุคการเคลื่อนไหว 4 พฤษภาคม 1919 ที่ปรากฏตามสื่อสิ่งพิมพ์ขณะนั้น คือ ภาพลักษณ์ของหญิงแกร่งที่ต่อสู้เพื่อสตรี พวกเธอเข้าร่วมกระแสการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิสตรีในเซี่ยงไฮ้และเข้าร่วมกิจกรรมสงครามต่อต้านญี่ปุ่น การปลดแอกผู้หญิงจีนถือเป็นส่วนหนึ่งของการปลดปล่อยประเทศให้เป็นประชาธิปไตยตามเส้นทางสังคมนิยมด้วยอุดมการณ์มาร์กซิสต์ (Lei, 2019) ภาพลักษณ์ของหญิงจีนในยุคนี้จึงมีหน้าที่เป็น “พลเมืองดี” ของสังคมที่มีหน้าที่ในการปลดปล่อยผู้หญิง ศึกษาเรียนรู้แนวคิดการเมือง เข้าร่วมขบวนการปลดแอกชาติร่วมกับผู้ชายอย่างเข้มแข็ง สร้างสรรค์ประเทศชาติตามแนวทางรัฐบาล หากพิจารณาจากประวัติศาสตร์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้หญิงยังถูกครอบงำด้วยผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศจีนที่เรียกร้องให้เธอปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดี แม้ว่าพวกเธอจะก้าวสู่ปริณิณทสาธารณะแล้ว แต่บทบาทหน้าที่ยังกระทำตามความคาดหวังของระบอบปิตาธิปไตยเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนในโลกความเป็นจริงคือ ภาพของผู้มีส่วนในการปฏิบัติไปสู่เส้นทางประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมตามแนวคิดปลดแอกของพรรคคอมมิวนิสต์ แต่ทว่าภาพลักษณ์ที่ปรากฏตามสื่อสาธารณะอย่าง โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ โฆษณา ยังคงหยุดนิ่งตายตัวอยู่ในบทบาทของความเป็นแม่และเมียที่ยังก้าวไม่พ้นธรณีประตูบ้าน

ยุคปฏิรูปเปิดประเทศในช่วงทศวรรษที่ 1980 เป็นช่วงที่จีนก้าวสู่โลกภายนอกและเริ่มได้รับอิทธิพลจากตะวันตกมากขึ้น ลัทธิบริโภคนิยมรวมถึงเศรษฐกิจแบบทุนนิยมคืบคลานเข้าสู่จีน สภาพเศรษฐกิจและสังคมยุค 4 ทันสมัยในทศวรรษที่ 1980 ของต้งเสี่ยวผิงเรียกร้องให้ผู้หญิงปรากฏตัวบนปริณิณทสาธารณะมากกว่าเดิมด้วยความจำเป็นของอาชีพหน้าที่การงาน ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่น่าเสนอผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ จึงมีภาพของผู้หญิง

ยุคใหม่และภาพของผู้หญิงแนวจารีตผสมผสานกัน ภาพลักษณะในโฆษณาของผู้หญิงอยู่ในรูปแบบเน้นความงามของรูปร่างภายนอกที่ตัดสินจากสายตาเพศชาย เช่น โฆษณาเครื่องสำอาง ยาสระผม แต่ก็ยังไม่ลืมที่จะมีภาพลักษณ์แม่บ้านทันสมัยปรากฏไปพร้อมกัน สังเกตได้จากรายการทีวีเกี่ยวกับผู้หญิงมีรูปแบบเป็นกันเองและเน้นการพูดคุยซักถามเรื่องส่วนตัวมากกว่าหน้าที่การงาน ด้วยเหตุที่ผู้ผลิตรายการทำจากมุมมองเพศชาย ภาพการเคียงคู่กันระหว่างผู้อ่านข่าวชายกับหญิง ทำให้แลดูเหมือนการให้ความเสมอภาคทางเพศ แต่อย่างไรก็ดีรูปลักษณ์ของผู้อ่านข่าวหญิงก็มีส่วนช่วยดึงดูดให้ผู้ชมสนใจข่าวด้วยเช่นกัน รัฐบาลจีนยังได้ออกนโยบายสนับสนุนให้ผู้หญิงมีงานทำมากขึ้น ผู้หญิงมีเสรีภาพและมีหนทางพัฒนาตนเองชัดเจน “แนวทางหลักในการพัฒนาผู้หญิงจีน” ของรัฐระบุให้สังคมเผยแพร่แนวทางพัฒนาและบทบาทผู้หญิงยุคใหม่ ประกาศให้ผู้หญิงและผู้ชายมีความเสมอภาคกันทั้งในด้านผลประโยชน์และสถานภาพ อีกทั้งยังห้ามสื่อมวลชนเผยแพร่ภาพหรือเขียนข่าวในเชิงลบหลู่ดูหมิ่นผู้หญิง เพื่อแก้ไขสภาพอคติที่มีต่อเพศหญิงในสังคม (Zhou, 2014) รายการทีวีเกี่ยวกับผู้หญิงจึงออกแพร่ภาพมากขึ้น เพื่อนำเสนอภาพผู้หญิงทำงานอาชีพต่าง ๆ และให้ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนที่ถือว่าเป็นตัวแทนของเพศชายอย่างหนังสือพิมพ์ กลับนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผู้หญิงน้อยมาก หนังสือพิมพ์ทางการเช่น หนังสือพิมพ์ประชาชน หนังสือพิมพ์กวางหมิง หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ เป็นต้น ตีพิมพ์ข่าวเกี่ยวกับผู้หญิงเพียง 9% ขณะที่ข่าวเกี่ยวกับผู้ชายมีมากถึง 91% (Wang, 2011)

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า นับแต่ยุคปฏิรูปเปิดประเทศเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน การนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงในสื่อมวลชน ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่สื่อมวลชนจินตจำแนกหรือสร้าง “ภาพแทน” ตามรูปแบบโครงสร้างระบอบปีตาธิปไตยอำนาจดังกล่าวตรวจสอบพื้นที่แสดงตัวตนของผู้หญิงที่ปรากฏตามสื่อมวลชนในอดีตอย่างเข้มงวดผ่านกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แม้ว่าผู้ผลิตรายบางส่วนจะเป็นผู้หญิงแต่ก็ไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น ภาพลักษณ์ที่หลากหลายในสังคมของผู้หญิงจีนถูกกำหนดตายตัวให้อยู่ในรูปแบบดังนี้ 1. ผู้หญิงรูปลักษณ์ภายนอกสวย รู้จักแต่งตัว มีรสนิยมในการเลือกซื้อสินค้า 2. ภาพลักษณ์ความงามภายในคือ บทบาทมารดาผู้มีจิตใจดีงาม กตัญญูต่อบุพการี เข้าอกเข้าใจมนุษย์ 3. มีความรู้และความสามารถ มีหน้าที่การงานที่เป็นเอกเทศ ดูแลครอบครัวได้ดี อาจกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนยุคใหม่ต้องเพียบพร้อมทั้งคุณสมบัติของกุลสตรีในปริบทส่วนตัวและผู้หญิงเก่งในปริบทสาธารณะตามปฏิบัติการของอำนาจที่ผลิตซ้ำความหมายเดิมคือ บทบาทแม่และเมีย และเพิ่มความหมายใหม่เกี่ยวกับความเป็นผู้หญิงทันสมัยที่ยังไม่ทิ้งบทบาทเดิมในครอบครัว เนื่องจากทางารจีนเห็นความสำคัญของผู้หญิงที่ควรก้าวสู่ระบอบเศรษฐกิจสังคมนิยมแบบการตลาด เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ทันสมัยยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับผู้ชาย

ขณะที่โซเซียลมีเดียซึ่งเป็นสื่อสองทางแบบเรียลไทม์และทันสมัยที่สุดในปัจจุบันนี้ได้สร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนในเชิงลบจำนวนมาก ทั้งที่พื้นที่บนโซเซียลมีเดียเป็นพื้นที่แห่งการปะทะสังสรรค์ของอำนาจที่หลากหลายและผู้หญิงจีนบางส่วนก็เลือกแสดงสิทธิเสรีภาพและเสียงของพวกเธอบนพื้นที่นี้เพื่อตอบโต้อำนาจชายเป็นใหญ่ แต่ผลจากการวิจัยของนักวิชาการจีนกลับพบว่า ข่าวหรือเรื่องราวบนโซเซียลมีเดียรวมถึงกระทู้ข้อความที่ตอบโต้กันเกี่ยวกับผู้หญิงที่เป็นคู่กรณีส่วนมากเป็นไปในเชิงลบ เช่น กรณีการถ่ายทอดสดภาพเช็กซีของเจ้าของเพจแห่งหนึ่งที่

ก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักทางออนไลน์ว่าเป็นการหาเงินด้วยการขายเรือนร่าง เพราะมีผู้ชมเพจโอนเงินให้เจ้าของเพจเป็นจำนวนมากเมื่อรับชมคลิปดังกล่าว แต่เมื่อสืบสวนข้อเท็จจริงพบว่าผู้หญิงถูกชักชวนจากแฟนหนุ่มให้ร่วมกันทำคลิปวิดีโอ เมื่อได้เงินก็นำมาแบ่งปันกัน ปรากฏว่าข่าวสารที่นำเสนอออกมาเป็นไปในเชิงตำหนิผู้หญิงเพียงฝ่ายเดียว (Feng & Jie, 2015) หรือภาพลักษณ์คนขับรถผู้หญิงที่มักก่อให้เกิดปัญหาการจราจร สวนทางกับสถิติของผู้ทำผิดกฎจราจรที่เป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ดังกรณีรถเก๋งที่มีคนขับเป็นผู้หญิงชนกับรถโดยสารประจำทางที่นครฉงชิ่งเมื่อปี 2018 และมีผู้เสียชีวิตที่เกิดเหตุถึง 15 คน ก่อให้เกิดกระแสวิจารณ์และบริภาษคนขับผู้หญิงอย่างรุนแรงในโลกโซเชียล กล่าวหาว่าคนขับผู้หญิงไม่มีสมาธิในการขับรถ ขับรถด้วยความประมาทถึงชนกับรถโดยสารประจำทางที่สวนมาข้างหน้า ไม่ได้ตำหนิคนขับรถโดยสารประจำทางผู้ชายว่าขับรถเป็นอย่างไร แต่ข้อเท็จจริงคือ คนขับรถโดยสารประจำทางเป็นฝ่ายผิด แต่โลกโซเชียลได้ตัดสินไปแล้วว่าผู้หญิงผิด (Yang, 2019)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพื้นที่บนโซเชียลจะให้ภาพลักษณ์ผู้หญิงเชิงลบจำนวนมาก แต่ก็ได้กลายเป็นพื้นที่ตอบโต้เชิงอำนาจเพศชายของผู้หญิงได้เช่นกัน ดังกรณีของชาวล้อกเกอร์สาว Your Highness Qiao Biluo อาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตกแต่งรูปร่างหน้าตาและเสียงพูดให้เป็นวัยรุ่นขณะถ่ายทอดสดบนโซเชียล และทำสถิติเป็นบล็อกเกอร์ที่มียอดผู้ติดตามสูงสุดบนช่อง Douyu ของจีนเมื่อปี 2019 จนกระทั่งเกิดเหตุผิดพลาดทางเทคนิค ทำให้ขณะถ่ายทอดสด ภาพหญิงวัยกลางคนวัย 58 ปีที่เป็นตัวตนจริงเปิดเผยออกมา สร้างความตื่นตระหนกให้โลกโซเชียลทั้งในจีนและต่างประเทศเมื่อปลายปี 2019 เมื่อความจริงถูกเปิดเผย เป็นผลให้เจ้าของช่องที่เธอถ่ายทอดสด ตัดสินใจปิดบล็อกของเธอทันทีด้วยเหตุผลว่าหลอกลวงชาวอินเทอร์เน็ต และชาวอินเทอร์เน็ตโจมตีบล็อกเกอร์สาววัยกลางคนผู้นี้อย่างดุเดือดรุนแรง (Yang, 2019) บล็อกเกอร์สาวผู้นี้ใช้ช่องทางบนโลกโซเชียลที่เป็นโลกเสมือนจริงให้เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พื้นที่บนโซเชียลมีเดียกลายเป็นพื้นที่ต่อรองเชิงอำนาจกับเพศชายจนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง ภาพลักษณ์หญิงสาวสวยของเธอที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ชาย แต่เมื่อผู้ติดตามเพศชายพบตัวตนในโลกความจริงว่าไม่ได้มีรูปลักษณ์ในอุดมคติดังคาดหวังกลับโจมตีเธอต่าง ๆ นานา

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

1. ภาพลักษณ์ “นางฟ้าชุดขาว” กับพันธกิจช่วยเหลือมนุษยชาติท่ามกลางสถานการณ์โควิด-19 ในจีน

ตามที่กล่าวมาข้างต้นย่อมเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่ปรากฏตามสื่อสารมวลชนจีนมักจะเป็นภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างหยุดนิ่งตายตัวตามมาตรฐานระบอบปิตาธิปไตย แต่ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่เผยแพร่บนโซเชียลมีเดียกลับดูหลากหลายขึ้น และพื้นที่ดังกล่าวยังกลายเป็นสนามในการต่อรองอำนาจเพศชายได้ด้วยในบางครั้ง แม้ว่าท้ายสุดแล้วผู้หญิงที่ทำให้อำนาจต้องถูกอำนาจหลักเบียดขับออกจากสนามประลองอำนาจ

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่มีจุดเริ่มต้นที่นครอู่ฮั่น เมืองเอกของมณฑลหูเป่ย์ของจีนซึ่งปรากฏบนโซเชียลมีเดียดูมีความน่าสนใจ เมื่อทั่วโลกจับตามองการจัดการภาวะวิกฤตดังกล่าวของ

ผู้นำจีน ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่นำเสนอบนโซเซียลมีเดียที่พบมากที่สุดคือ บุคลากรทางการแพทย์ผู้หญิง ผู้เปรียบเสมือนนางฟ้าในชุดสีขาว ที่กอบกู้ชีวิตมวลมนุษยชาติ ภาพลักษณ์นางฟ้าชุดขาวดังกล่าว อาจสรุปได้ดังนี้

1.1 หญิงสาวผู้กล้าหาญและเด็ดเดี่ยวในการต่อสู้

สถิติทางการเงินระบุว่าจำนวนบุคลากรทางการแพทย์ที่ร่วมต่อต้านโรคระบาดโควิด-19 ในจีนเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย สถิติทางการเงินเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2563 ระบุว่าบุคลากรทางการแพทย์ที่เดินทางจากทั่วประเทศจีนเพื่อไปป้องกันโรคระบาด ณ นครอู่ฮั่น มีจำนวน 198,000 คน ในจำนวนนั้นเป็นพยาบาล 140,000 คน (Huaxia Jingwei Net, 2020) และในบรรดาบุคลากรผู้หญิงเหล่านั้น คือ กลุ่มวัยรุ่นที่เกิดระหว่างทศวรรษ 1980-1990 เป็นผู้หญิงที่อยู่ในช่วงเริ่มแต่งงาน มีครอบครัว บางคนก็มีลูกแล้ว คลิป์วิดีโอนางพยาบาลสาววัยรุ่นจีนจำนวน 31 คนในโรงพยาบาลแห่งหนึ่งที่นครอู่ฮั่นโกนศีรษะจนโล้นที่เผยแพร่ไปทั่วโลก เป็นภาพที่ติดตามตรึงใจผู้คนในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 พวกเธอยินดีโกนศีรษะหรือตัดผมให้สั้นที่สุด เพื่อให้เหงื่อออกน้อย เพราะเหงื่อเป็นอาหารของเชื้อโรค ตลอดจนลดความเสี่ยงของผมที่อาจเป็นแหล่งเพาะเชื้อไวรัสติดเชื้อมากขึ้น พยาบาลสาวเหล่านี้ให้สัมภาษณ์ว่า ตัดผมแล้วทำให้สะดวกในการสวมชุดป้องกันโรคระบาด การดูแลผู้ป่วยทำให้ไม่มีเวลาอาบน้ำสระผมทุกวัน ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่านี่เป็นสมรภูมิต่อสู้ที่ต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน และต้องชนะเท่านั้น (Xinhuanet, 2020) ข่าวหรือคลิป์วิดีโอที่เผยแพร่ในโลกโซเซียลให้สมญานามพวกเธอหลากหลาย เช่น จอมยุทธ์หญิงชุดขาว

(白衣女侠) นักรบหญิง (女战士) สตรีเหล็ก (铁女) วีรบุรุษหญิง (巾帼英雄) เทพธิดา (女神) ครึ่งโลก (半边天) (ชาวจีนถือว่า ผู้หญิงและผู้ชายต่างมีความสำคัญและรับผิดชอบภาระหน้าที่บนโลกกันคนละครึ่ง) หญิงเหล็ก (铁娘子) ล้วนแต่เป็นคำที่สื่อความหมายถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของบุคลากรทางการแพทย์ผู้หญิงกลุ่มนี้ คำที่ค้นหาพบมากที่สุดเกี่ยวกับผู้หญิงในช่วงวิกฤตโรคระบาดคือคำว่า “Jinguo” อ่านว่า “จินกั๋ว” (巾帼) ความหมายเดิมคือ เครื่องประดับบนศีรษะของผู้หญิง แต่ภายหลังนำมาเรียกผู้หญิงในเชิงยกย่องว่า “巾帼”

สื่อโซเซียลของจีนยังนำเสนอภาพอาสาสมัครสาธารณสุขผู้หญิงจีนจากทั่วประเทศรวมกลุ่มกันเดินทางสู่ นครอู่ฮั่น เพื่อช่วยต่อสู้โรคระบาด รายงานข่าวเหล่านี้ระบุคล้ายคลึงกันว่าอาสาสมัครสาธารณสุขผู้หญิงยินดีสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยตนเอง บางคนสมัครร่วมโครงการแล้ว จึงบอกให้ครอบครัวรู้ แต่ทุกคนในบ้านล้วนแต่สนับสนุนความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของพวกเธอ และรู้สึกภาคภูมิใจที่สมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจเพื่อชาติ ดังคำให้สัมภาษณ์ของอาสาสมัครหญิงหนึ่งว่า

“ฉันทำหน้าที่รักษาพยาบาล เมื่อเห็นเพื่อร่วมอาชีพจากทุกพื้นที่ในประเทศต่างไปกันแล้ว ฉันก็คิดมาตลอด ว่าต้องหาโอกาสไปร่วมสนับสนุนที่แนวหน้าสักครั้ง” (Peoplenet, 2020)

นอกจากนั้น เว่ยปั๋วหลายแห่งยังได้นำเสนอข่าวการเสียชีวิตของแพทย์หญิงนาม Xia Sisi (夏思思) วัย 29 ปีที่ปฏิบัติงานรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 และติดเชื้อไวรัสโคโรนา สร้างความเศร้าสะเทือนใจให้บรรดาชาวอินเทอร์เน็ตจีนมาก (Xinlang Caijing, 2020) ทำให้มีการส่งต่อข้อความเรื่องราวการเสียชีวิตของแพทย์หญิง

ดังกล่าวออกไปมากมายพร้อมข้อความสรรเสริญความเสียสละของแพทย์หญิงผู้นี้ อีกทั้งคลิปวิดีโอการส่งคุณหมอกลับบ้านราววีรบุรุษของผู้คนและประชาชนจีน ทำให้ภาพลักษณ์ของพวกเธอโดดเด่นยิ่งขึ้นในสื่อโซเชียล

1.2 ภาพลักษณ์ “ผู้นำ” ที่ควรค่าแก่การเป็นแบบอย่างท่ามกลางภาวะวิกฤต

ผู้รายงานพบโรคโควิด-19 เป็นคนแรกของโลกคือ แพทย์หญิงชาวจีนนามว่า Zhang Jixian (张继先) เป็นแพทย์ประจำแผนกโรคระบบทางเดินหายใจและโรคภัยแรงที่โรงพยาบาลในมณฑลหูเป่ย์ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2019 แพทย์หญิงผู้นี้ได้ตรวจรักษาสามีภรรยาวัยชราคู่หนึ่งที่มีอาการไข้ร่วมกับอาการไอ เมื่อเอ็กซเรย์ปอดแล้วพบว่าอาการปอดอักเสบจากไวรัสไม่เหมือนกับโรคทั่วไป วันเดียวกันมีครอบครัวคนไข้อีกครอบครัวมาตรวจและมีอาการคล้ายกับสามีภรรยาคู่แรกที่เพิ่งตรวจไป ทำให้เธอสงสัยว่าน่าจะเป็นการติดเชื้อในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ว่าจะมีอาการเดียวกันทั้งครอบครัว จึงได้จัดสถานที่ในโรงพยาบาลเป็นพิเศษเพื่อดูอาการคนไข้เหล่านี้ พร้อมเบิกหน้ากากทางการแพทย์ N 95 มาใช้งาน ทั้งซื้อชุดป้องกันโรคระบาดมาสวมใส่ ผู้ป่วยโรคดังกล่าวเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วช่วงตรุษจีน เห็นได้ว่าเป็นโรคระบาดที่แพร่เชื้อเร็วมาก และเธอไม่เคยพบเห็นมาก่อน แต่เธอก็เป็นผู้นำในการสั่งการรักษาคนไข้เหล่านี้และพยายามควบคุมสถานการณ์ที่ระบาดรุนแรงอย่างสุดความสามารถ (Changjiang Daily, 2020)

นอกจากแพทย์หญิงที่ตรวจพบโรคโควิด-19 คนแรกแล้ว หนังสือพิมพ์ประชาชนยังได้ประกาศยกย่องบุคลากรแนวหน้าที่เป็นแบบอย่างแห่งการต่อสู้โรคระบาด 8 คน และในจำนวนนั้น 3 คนเป็นผู้หญิง คนแรกได้แก่ แพทย์หญิง Li Lanjuan (李兰娟) อดีตผู้เชี่ยวชาญโรค SARS และเป็นผู้แนะนำให้รัฐบาลจีนสั่งปิดนครอู๋ฮั่นอย่างเบ็ดเสร็จ หลังจากที่แพทย์หญิงผู้นี้ได้รับคำสั่งจากทางการเดินทางไปช่วยเหลือผู้ป่วยที่อู๋ฮั่น ชาวอินเทอร์เน็ตจีนยกย่องเธอเป็นวีรบุรุษหญิงในสมรภูมิโรคระบาดหรือ “คุณยายผู้วิ่งแข่งกับไวรัส” คนถัดมาคือ Qiao Jie (乔杰) แพทย์ผู้ชำนาญด้านสูตินรีเวช ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็น “เทพด้านภาวะการเจริญพันธุ์” แพทย์หญิงผู้นี้พยายามใช้ความเชี่ยวชาญรักษาผู้ป่วยที่เป็นแม่และเด็กผู้ติดโรคระบาด และเป็นคนแรกที่นำความรู้กับประสบการณ์ในการรักษามาเขียนเป็นแผนการรักษาโรคโควิด-19 ในหญิงตั้งครรภ์และเด็กเล็ก คนที่สาม คือ Chen Wei (陈薇) แพทย์หญิงที่ทดลองค้นคว้าวัคซีนต้านโควิด-19 คนแรกของจีน (Wangyi, 2020) ภาพลักษณ์ความเป็น “ผู้นำ” ในด้านต่าง ๆ ท่ามกลางวิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ของแพทย์หญิงเหล่านี้เป็นแบบอย่างทางการจีนยกย่องให้ผู้คนปฏิบัติตาม

Jiao Yahui (焦雅辉) รองผู้อำนวยการ The National Health and Safety Commission, the Medical Administration and Hospital Authority ของจีน เป็นผู้บริหารแถวหน้าคนหนึ่งซึ่งชาวอินเทอร์เน็ตจีนเห็นว่าเป็นหญิงแกร่งอีกคนในช่วงโรคระบาด ชื่อของเธอถูกค้นหาในเวย์ปั๋วมากที่สุดช่วงเกิดโรคระบาดโควิด-19 ที่อู๋ฮั่น เธอปฏิบัติหน้าที่เป็นโฆษกของรัฐบาลที่คอยรายงานสถานการณ์โรคโควิด-19 ณ นครอู๋ฮั่น ภาพลักษณ์ที่ชาวจีนเห็นเธอในสื่อคือ โฆษกที่รายงานข่าวสดจากข้อมูลทั้งหมดในสมอง เมื่ออยู่ท่ามกลางแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและร่วม

แถลงข่าว เธอมีท่าทีสุขุมและตอบคำถามชัดเจน ภาพลักษณ์ที่ทุกคนสรุปไว้คือ “มืออาชีพ คล่องแคล่ว เฉลียวฉลาด” (Huo, 2020) ดังเช่นความคิดเห็นหนึ่งในเว็บบอร์ดของสำนักข่าวซินหัวกล่าวว่า

“รองผู้อำนวยการ Jiao เป็นข้าราชการแบบอย่างที่ปฏิบัติงานอย่างเฉลียวฉลาดรอบรู้ พุดตรงไปตรงมา ถ่อมตน รับผิดชอบงานสูง มีวาทศิลป์ต่อหน้าผู้ชม” (Gao, 2020)

ขณะเดียวกันในความแข็งแกร่งก็แฝงไว้ซึ่งความอ่อนโยน เมื่อ Jiao Yahui ร้องให้ต่อหน้าสื่อมวลชนถึง 4 ครั้งในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ครั้งแรกตอนเห็นนางพยาบาลโกนศีรษะ ครั้งต่อมาคือ ตอนส่งบุคลากรทางการแพทย์จากเทียนจินกลับบ้าน ครั้งที่ 3 ตอนนักข่าวสัมภาษณ์ถึงบุคลากรทางการแพทย์ เธอซาบซึ้งใจว่าทุกคนสมัครใจปฏิบัติงานและยืนหยัดอยู่ต่อเพื่อรักษาคนไข้ และครั้งสุดท้ายตอนเธอเดินทางออกจากอู่ยั้นกลับบ้านและยกย่องว่าอู่ยั้นเป็นเมืองแห่งวีรบุรุษ ชาวอู่ยั้นทุกคนคือ วีรบุรุษ นอกจากภาพโฆษณาของทางการ Jiao Yahui ยังทำหน้าที่ในฐานะผู้บริหารคนหนึ่งของหน่วยงานรัฐบาล ที่เดินทางไปทุกพื้นที่ในอู่ยั้น เพื่อรับทราบสภาพการณ์โรคระบาดและประสานงานช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ (Nanfang Dushi Daily, 2020)

1.3 พันธกิจชาติมาก่อนภารกิจ “แม่” และ “เมีย”

ภาพลักษณ์ความเป็น “แม่” และ “เมีย” ในสถานการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ปรากฏตามสื่อโซเชียลเป็นภาพแห่งความประทับใจที่แสดงให้เห็นว่าผู้หญิงควรละทิ้งสถานภาพดังกล่าวชั่วคราวเพื่อพันธกิจของชาติ ผู้เดินทางไปทำงานที่อู่ยั้นกว่าครึ่งเป็นผู้หญิง และด้วยเหตุที่บุคลากรสาธารณสุขของจีนไม่พอ แม้แต่บุคลากรทางการแพทย์หญิงที่กำลังตั้งครรภ์ก็ต้องไปทำงานป้องกันโรคระบาดด้วย รวมถึงข้าราชการและนักวิทยาศาสตร์หญิง ชาวและคลิปที่มียอดผู้ชมจำนวนมากคือ ชาวการกอดกลางอากาศระหว่างนางพยาบาลคนหนึ่งกับลูกสาว เมื่อแม่ที่เป็นพยาบาลต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงพยาบาลอยากรับประทานกล้วย ลูกสาวพร้อมพ่อจึงนำกล้วยมาส่งให้ทาน แต่ลูกสาวกับแม่ไม่สามารถสวมกอดกันได้เพราะกลัวจะติดเชื้อไวรัส จึงมีภาพแม่ลูกกอดอากาศปรากฏในสื่อโซเชียล ข้อความแสดงความคิดเห็นต่อภาพเหตุการณ์นี้อย่างเช่น

“เธอเป็นแม่ที่จิตใจดีงาม เหมือนผู้หญิงคนอื่น แต่ต้องรับผิดชอบมากกว่าคนอื่น”

“น้ำตา! ใครก็มีครอบครัว แต่เพื่อผู้ป่วย พวกเขาจึงต้องเลือกยืนหยัดเผชิญหน้ากับวิกฤตและความยากลำบาก ขอแสดงความคารวะ”

“ขอคารวะมายังบุคลากรทางการแพทย์แนวหน้าทุกคน ขอขอบคุณความยากลำบากของพวกคุณ ขอให้อยู่รอดปลอดภัย”

“บรรดาผู้ปฏิบัติการทวนกระแสขณะนี้ เป็นลูกสาวของคนอื่น บ้างก็คือแม่ของคนอื่น”

“พวกเธอเป็นวีรบุรุษ สำหรับพวกเราที่เป็นคนธรรมดา ต้องเฝ้าฟังอยู่ในบ้าน อย่าได้เพิ่มงานให้พวกเธออีก”

“ขอแสดงความคารวะมายังบรรดานางฟ้าชุดขาว พวกคุณจะต้องปลอดภัย”

(Zhongguo Xinwenwang Pinglun, 2020)

ภาพข่าวและคลิปการตูนเล่าเรื่องแรงบันดาลใจของแพทย์หญิงผู้หนึ่งที่เคยเห็นแม่ซึ่งเคยเป็นแพทย์และต่อสู้กับโรค SARS มาก่อน ทำให้เธอสมัครเป็นแพทย์อาสาสมัครไปปฏิบัติหน้าที่ที่นครอู่ฮั่นเพื่อรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 หนังสือพิมพ์ทางการจีนยกย่องแม่ลูกคู่นี้ว่าเป็น “แบบอย่างที่น่าภาคภูมิใจที่สุดของกันและกัน” (Long, 2020) นอกจากนั้นยังมีแม่ลูกอีกคู่หนึ่งที่ผู้เป็นแม่ตอนแรกไม่ยอมบอกลูกสาวว่าป่วยเป็นโรคโควิด-19 เพราะเกรงว่าลูกสาวจะเป็นห่วง ส่วนลูกสาวปฏิบัติหน้าที่เป็นแพทย์รักษาผู้ป่วยอยู่ที่อู่ฮั่นทราบอาการป่วยของแม่ตั้งแต่นั้นแล้ว เพียงแต่เสแสร้งทำเป็นไม่รู้ เพื่อให้แม่ได้รับการรักษาอย่างสบายใจ เพราะเชื่อคำพูดของแม่ว่า “ต้องละทิ้งบ้านเล็กเพื่อบ้านใหญ่ (ประเทศชาติ)” และเชื่อว่าการตอบแทนคุณแม่ที่ดีที่สุดคือ การรักษาผู้ป่วยโควิด-19

ภาพลักษณ์ของความเป็น “เมีย” ที่สื่อโซเซียลจีนนำเสนอผ่านข่าว “จดหมายถึงสามี” ของคู่สามีภรรยาแพทย์คู่หนึ่ง ภรรยาชื่อ Zhang Zhan (张展) เคยทำงานเป็นแพทย์รักษาโรค SARS มาก่อน และได้เป็นแพทย์อาสาสมัครไปรักษาโควิด-19 ที่อู่ฮั่นด้วยในปี สื่อยกย่องว่าเธอเขียน “จดหมายขอรับภารกิจ” (请战书)⁴ ได้ทันสมัยด้วยเนื้อความบางตอนว่า

“ในสมรภูมิที่มองไม่เห็นศัตรู ไม่มีใครสามารถหลบหลีกได้ ฉันขอสมัครอยู่ห้องสังเกตอาการผู้ป่วย เพื่อแบ่งเบาความเสี่ยงให้ผู้ป่วย ข้อดีคือแบ่งเบาความรับผิดชอบของแพทย์คนอื่น ผู้ป่วยก็ได้รับการรักษาต่อเนื่อง และเตียงผู้ป่วยจะได้สับเปลี่ยนรับผู้ป่วยใหม่ได้ถ้าหากผู้บริหารเห็นด้วย กรุณาแจ้งศาสตราจารย์หู และปลดฉันออกจากห้องประจำการผู้เชี่ยวชาญ และขอให้เพิ่มการป้องกันรักษาที่ห้องสังเกตอาการผู้ป่วย และกำหนดบุคคลประจำการด้วย” (Sinanet, 2020)

Zhang Zhan เป็นแพทย์หญิงระดับผู้บริหารคนหนึ่งในโรงพยาบาล และทำงานรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 ในแถวหน้าที่อู่ฮั่นตั้งแต่แรก พร้อมกับบันทึกการทำงานของตนไว้ด้วย เธอไม่ได้บอกสามีที่เป็นแพทย์ในโรงพยาบาลของมหาวิทยาลัยอู่ฮั่นด้วยกันว่าจะสมัครไปทำงานรักษาผู้ป่วยที่อู่ฮั่น เพราะรู้สึกว่ามันไม่จำเป็น เมื่อรู้สึกว่าการแบ่งเบาตอนนี้ก็เหมือนสมรภูมิโรคระบาด แต่ก็เชื่อมั่นว่า ประเทศจีนจะรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ครั้งนี้ด้วยการนำของพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลจีน (Sinanet, 2020) ขณะที่คลิปวิดีโอสามีสารภาพรักนางพยาบาลก่อนเดินทางไปทำงานป้องกันโรคระบาดที่อู่ฮั่น เป็นภาพลักษณ์ที่สื่อโซเซียลจีนนำเสนอให้เห็นการละทิ้งสถานภาพภรรยาไปเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ บรรดาชาวอินเทอร์เน็ตจีนแสดงความชื่นชมต่อการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของพยาบาลผู้นี้ เห็นใจสามีที่รออยู่บ้าน เพราะภรรยาอาจไม่ได้กลับมา บ้างก็เห็นว่าภรรยาที่จิตใจดีงามเช่นนี้ถือว่าวาสนาดี เป็นความภาคภูมิใจของผู้หญิงจีน (Zhongguo Chang-an Net, 2020)

⁴ 请战书 เป็นจดหมายที่เขียนถึงผู้บังคับบัญชา เพื่อให้คำมั่นสัญญาในการรับผิดชอบหน้าที่ท่ามกลางภาวะวิกฤติ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญอย่างยิ่ง และบุคลากรทางแพทย์หญิงของจีนส่วนใหญ่ได้เขียนหรือยื่นจดหมายดังกล่าวถึงต้นสังกัดของพวกเขาเพื่อให้คำมั่นสัญญาในการรับภารกิจป้องกันโรคระบาดโควิด-19

นอกจากการนำเสนอภาพลักษณ์ของบุคลากรทางการแพทย์ผู้หญิงจีนที่ต้องเดินทางไปต่อสู้กับโรคระบาดแล้ว ยังมีการนำเสนอภาพของสามีหลายคนที่อยู่บ้านทำงานบ้านและเลี้ยงดูลูกให้ภรรยาระหว่างไปปฏิบัติงานรักษาโรคระบาดอยู่แนวหน้าด้วย สามีของ Chen Wei (陈薇) แพทย์หญิงผู้พยายามค้นคว้าวิจัยวัคซีนต้าน โควิด-19 ได้กล่าวถึงภรรยาของเธว่า “ตอนโรค SARS ระบาด Chen Wei กับทีมงานทำงานอยู่แต่ในห้องทดลองที่ปิดตายหลายเดือนไม่กลับบ้าน ผมกับลูกชายอายุ 4 ขวบได้แต่ดูข่าวเธอจากทีวี พอลูกชายเห็นภาพข่าวเธอปรากฏ ก็จะมากระโดดเข้าไปจูบจอกทีวี” ภาพลักษณ์ความเป็น “พลเมือง” ที่ดีของชาติ ซึ่งรับประกันกิจอันใหญ่ยิ่งของประเทศของบรรดาบุคลากรทางการแพทย์ผู้หญิงเหล่านี้ ดูเหมือนว่าได้ลดทอนบทบาทความเป็น “แม่” และ “เมีย” ลงไปมาก รวมถึงการสลับบทบาทระหว่างหญิงชายในปริณทลส่วนตัวและสาธารณะท่ามกลางภาวะโรคระบาด

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ละทิ้งบทบาทหน้าที่ของ “เมีย” และ “แม่” ไปชั่วคราวในภาวะวิกฤตโรคระบาด สอดคล้องกับแนวคิดการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนตามความเห็นของ Stuart Hall (2006) ที่ว่าสื่อมวลชนได้ลบความหมายเดิมของบทบาทหน้าที่ “ผู้หญิง” ตามการรับรู้ที่เคยมีมาออกจากการรับรู้ที่ควรปฏิบัติ หน้าที่เป็น “แม่” และ “เมีย” ไปชั่วคราว และเพิ่มความหมายใหม่เข้าไปแทนที่ด้วยการนำเสนอภาพพวกเธอออกสู่ปริณทล

สาธารณะพร้อมภารกิจต่อสู้โรคระบาด โดยมีภาพผู้ชายที่เป็น “สามี” ทำหน้าที่ในปริณทลส่วนตัวที่ “บ้าน” แทน

1.4 ภาพลักษณ์ความงามในอุดมคติยุคโรคระบาด

ในสภาวะการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในจีน ภาพบุคลากรทางการแพทย์ผู้หญิงทุกคนสวมใส่ชุดป้องกันโรคระบาดเหมือนกัน ไม่มีใครล่วงรู้โฉมหน้าแท้จริงของพวกเธอ ชุดป้องกันโรคระบาดดังกล่าวทำให้ทุกคนเหมือนคนอ้วนที่มีน้ำหนักประมาณ 150 กิโลกรัม เมื่อสวมแล้ว ไม่สามารถกินอาหารหรือดื่มน้ำอะไรได้เลยภายในเวลา 6 ชั่วโมง ต้องสวมผ้าอ้อมผู้ใหญ่เพราะเข้าห้องน้ำไม่ได้ แต่ภาพลักษณ์ดังกล่าวกลับเป็นภาพลักษณ์ในอุดมคติของมวลมนุษยชาติ ทำให้ผู้หญิงหลุดจากกรอบความงามในอุดมคติของเพศชายอย่างสิ้นเชิง ภาพลักษณ์ที่สื่อผ่านโซเชียลมีเดียนอกจากภาพสวมชุดป้องกันโรคระบาดของผู้หญิงแล้ว อีกภาพหนึ่งคือ ผู้หญิงศีรษะโล้น ซึ่งตรงกันข้ามกับภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ต้องมีผมเผ้ายาวสลวย เปล่งประกายเงางามตามยุคบริโภคนิยมที่สินค้าประทิ่นความงามพยายามสื่อให้ผู้หญิงทุกคนควรมี ภาพลักษณ์คุณหมอ Li Lanjuan วัย 73 ปีเมื่อถอดหน้ากากอนามัยออก เผยให้เห็นริ้วรอยกตักของหน้าผาก เป็นความงามที่ประทับใจสื่อมวลชนจีนเป็นอย่างยิ่ง สื่อทางการจีนกล่าวว่านั่นเป็นริ้วรอยของ “เหรียญตราอันงดงามที่สุด” เพราะแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการต่อสู้กับโรคระบาดอย่างไม่ย่อท้อ (The Paper, 2020; Huabei Xinwen Net, 2020)

จึงเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ความงามของผู้หญิงในอุดมคติยุคโรคโควิด-19 คือ ภาพหญิงที่มีความงามเป็นแบบฉบับเดียวกัน คือ ผู้หญิงสวมชุดป้องกันโรคระบาดอันเทอะทะใหญ่โต และใบหน้าที่มีริ้วรอยกตักของหน้าผากอนามัยเป็นความงามที่แตกต่างจากภาพความงามในอุดมคติของผู้ชายที่ต้องการชื่นชมผู้หญิงเรือนร่างออรชร อ่อนแอ้น ใบหน้าผุดผ่องปราศจากริ้วรอยหรือจุดต่างดำใด ๆ ทว่าภาพลักษณ์ที่สวมชุดป้องกันโรคระบาดดังกล่าว

เป็นสิ่งที่ผู้หญิงจีนเหล่านี้ต้องการหรือไม่ คงตอบได้ว่าไม่ใช่ เพราะพวกเธอยังต้องการความงามตามจินตนาการที่ผู้ชายตัดสินอยู่ สิ่งนี้สังเกตได้จากตอนที่เหล่านางพยาบาลร้องไห้เสียใจผมช่วงตัดผมก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หรือภาพคลิปวิดีโอการส่งบุคลากรทางการแพทย์กลับบ้าน พวกเธอแสดงกล่าวถึงความรู้สึกว่าอยากให้ผมกลับมายาวสวยเหมือนเดิม หรือกลับบ้านไปตกแต่งทรงผมสั้นให้ทันสมัยกว่าตอนทำงาน สำหรับนักสตรีนิยมแล้ว ย่อมเห็นว่ามายาคติที่ปลูกฝังเรื่องรูปลักษณ์ความงามของผู้หญิงยังคงฝังรากลึกอยู่ในสังคม ขณะเดียวกันการทุ่มเทร่างกายและแรงใจของบุคลากรแพทย์ผู้หญิงเหล่านี้ที่ไม่หวังความงามได้รับการยอมรับจากผู้นำประเทศ เป็นสิ่งที่พวกเธอภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ประธานาธิบดีสีจิ้นผิงได้กล่าวยกย่องชมเชยบุคลากรแพทย์ผู้หญิงไว้ว่า

“ชาติพันธุ์จีนเป็นชนชาติที่ผ่านอุปสรรคความยากลำบากมาโดยไม่ย่อท้อ ความยากลำบากยิ่งหนักหน่วง ความสามัคคีและแรงต่อสู้ก็ยิ่งแข็งแกร่ง ในผืนแผ่นดินจีน บุคลากรทางเทคโนโลยีและบุคลากรทางการแพทย์หลายคนได้แสดงพลังของชนชาติ และในผู้คนจำนวนนั้นเห็นได้ชัดถึงบุคลากรหญิงที่ทำงานด้านการแพทย์ที่ยอดเยี่ยมจำนวนมาก พวกเธอเผชิญกับโรคระบาด ต่อสู้กับสถานการณ์ไม่แพ้ผู้ชาย ออกสู้รบแนวหน้า เพื่อสร้างสรรค์ยุคสมัยใหม่” (Sinanet, 2020)

วันที่ 8 มีนาคม 2563 ที่ผ่านมาเป็นวันสตรีสากล และสมาพันธ์สตรีแห่งชาติจีนได้จัดประชุมประจำปีทั่วไปที่ประชุมได้กล่าวถึงสาส์นที่ทักทายด้วยความห่วงใยจากประธานาธิบดีสีจิ้นผิงถึงบุคลากรทางการแพทย์หญิงจีนทุกคน พร้อมเน้นย้ำให้ผู้หญิงจีนปฏิบัติตามแนวคิดสีจิ้นผิงที่ให้มั่นปณิธานแน่วแน่ต่อสู้โรคระบาดให้ประสบชัยชนะ (Xinhuanet, 2020) ดังความตอนหนึ่งในสาส์นของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงว่า

“หลังโรคโควิด-19 ระบาดแล้ว บุคลากรทางการแพทย์หญิงของจีนจำนวนมากมาทำงานโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ต่อสู้ทั้งวันทั้งคืนและยืนหยัดอยู่แนวหน้าของการป้องกันโรค แสดงให้เห็นถึงจิตวิญญาณอันสูงส่งและความเมตตาในการช่วยเหลือผู้ป่วย พี่น้องร่วมชาติผู้หญิงไม่ว่าจะเป็น ผู้นำในพรรค ตำรวจ บุคลากรทางการแพทย์ ผู้ปฏิบัติงานในชุมชน ปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์และเข้มแข็ง ทำงานกันอย่างหนักด้วยความลำบาก สร้างคุณูปการในการต่อสู้โรคระบาดด้วยการลงมืออย่างจริงจัง หวังว่าทุกคนจะเชื่อมั่นในชัยชนะ รักษาปณิธานที่ยิ่งใหญ่ นำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสาธารณสุขมาใช้ในการต่อสู้โรคระบาดให้ได้ชัยชนะ” (Xinhuanet, 2020)

ภาพลักษณ์บุคลากรการแพทย์หญิงของจีนที่สื่อนำเสนอผ่านมุมมองของผู้นำประเทศดังกล่าวเป็นการตอกย้ำแนวคิดเรื่อง “ภาพแทนความจริง” ที่ใช้แยกประเภทบุคคลให้มีคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับได้ง่าย “ผู้หญิง” ในยุคโรคระบาดของจีนควรจะเป็นเช่นเดียวกับบุคลากรทางการแพทย์หรือสาธารณสุขทั้งหลายที่เห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก และปฏิบัติหน้าที่อย่างแข็งขัน การนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงในลักษณะการเล่าเรื่องในข่าวหรือคลิปวิดีโอ มักเป็นไปในลักษณะบรรยายอารมณ์ความรู้สึกของบุคลากรทางการแพทย์ที่จำเป็นต้องจากครอบครัวเพื่อไปต่อสู้กับโรคระบาด บอกเล่าเบื้องหลังครอบครัว และสภาพจิตใจของผู้ป่วยที่รักษาหาย การบรรยายสิ่งเหล่านี้เป็นหน้าต่างที่เปิดออกให้ผู้คนเข้าใจการทำงานของแพทย์แนวหน้า อารมณ์ความรู้สึกของผู้ต่อสู้กับโรคระบาด ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์หรือจิตวิญญาณ ทำให้ตื่นตัว และตื่นตัว รายงานข่าวกล่าวถึง การวิจัยสภาพอารมณ์

ความรู้สึกของชาวอินเทอร์เน็ตจีนที่รับรู้เรื่องราวทำนองการเล่าเรื่องของบุคลากรทางการแพทย์จีนที่ต่อสู้โรคระบาด ช่วงวันที่ 1-5 กุมภาพันธ์ 2020 อยู่ในระดับ “ดี” อย่างเห็นได้ชัด และอารมณ์ชาวอินเทอร์เน็ตในช่วงที่โรคระบาดรุนแรงอยู่ในภาวะตื่นตัวตลอดเวลา แต่มีแนวโน้มค่อนข้างสงบอารมณ์ได้ในระหว่างการแสดงความเห็นออนไลน์ เมื่อสังเกตดูจากภาษาและสติ๊กเกอร์ที่ใช้ รวมถึงการกดถูกใจ มักจะปรากฏในลักษณะความซาบซึ้ง ให้กำลังใจ การขอบคุณหรือการเคารพศรัทธา และกลายเป็นอารมณ์ความรู้สึกร่วมในเครือข่ายออนไลน์ (m.sohu.com/a/370799278-716901)

2. ผู้หญิงรากหญ้ากับภาพลักษณ์ความสามัคคีในครอบครัวใหญ่

ตรุษจีน 2020 สำหรับผู้หญิงรากหญ้างานโลกออนไลน์ไม่ใช่งานพักพิงเพื่อน ๆ ด้วยคำว่า “สวัสดีปีใหม่” หรือส่งรูปภาพอวยพรตรุษจีนพร้อมเสียงประทัด แต่เป็นคำพูดที่ย้ำแล้วย้ำอีกว่า “อย่าลืมสวมหน้ากากอนามัย” เพราะเป็นปีที่ไม่มีธรรมดา เมื่อทุกคนต้องเปลี่ยนความสามัคคีจากครอบครัวเล็กมาสู่ความสามัคคีใน “ครอบครัวใหญ่” หรือ “ประเทศชาติ” ภาพลักษณ์ของผู้หญิงรากหญ้างดด้วยคำว่าเหล่า “ทหารหญิง” “นักรบหญิง” ที่แสดงถึงความเป็นกลุ่มก้อนที่ปกป้องผืนแผ่นดินของตนเอง หรือคำว่า “พี่สาว” ที่แสดงถึงความเป็นห่วงเป็นใยสังคมที่พวกเขาอยู่ (Longquanshi Fulian, 2020) เสมือนการผลิตซ้ำอุดมการณ์ชาตินิยม ที่เรียกร้องให้ผู้คนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการสร้างชาติ หรือนำชาติพ้นวิกฤต

หน้าที่ของบรรดาผู้หญิงรากหญ้าเหล่านี้ที่ปรากฏในสังคมอยู่ในลักษณะของคนที่อยู่กันเป็นกลุ่มเป็นชุมชน พวกเธอไม่เคยพำนักทำงานอาสาสมัครที่ตนเองปฏิบัติอยู่ในช่วงวิกฤตโรคระบาด ทุกหนทุกแห่งในจีนช่วงต้นปี 2020 จะเห็นภาพหญิงอาสาสมัครเหล่านี้คาดหน้ากากอนามัย ใส่เสื้อกั๊กอาสาสมัครสีแดง เหมือนกับสวมชุดเกราะป้องกันตัวสำหรับทหาร เดินไปตามตรอกซอกซอยให้ความรู้เบื้องต้นเรื่องการป้องกันตัวจากโรคโควิด-19 หรือสอบถามพร้อมบันทึกอาการป่วยของคนในชุมชน เพื่อตรวจหาผู้ที่อาจเป็นโรคนี้อันตราย และส่งรักษาตัวได้ทันเวลาที่ บรรดาผู้หญิงรากหญ้างดกล่าวยังทำหน้าที่เหมือนยามประจำชุมชน ที่คอยป้องกันไม่ให้คนนอกชุมชนเข้ามาในชุมชนโดยพลการ และป้องกันไม่ให้คนในชุมชนลักลอบออกไปภายนอกตามอำเภอใจ ภาพลักษณ์เหล่านี้ที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลทำให้ผู้คนรู้สึกอุ่นใจและขอบคุณพวกเธอ “ทหารหญิง” ดังกล่าวสวมบทบาท “พี่สาว” คนโตด้วยการแสดงความห่วงใย ส่งอาหารการกินหรือหาอุปกรณ์รักษาความอบอุ่นให้บุคลากรทางการแพทย์หญิงที่อยู่แนวหน้า ส่งข้อความให้กำลังใจทางกลุ่ม WeChat เช่น อย่าส่งข่าวลือ รักษาสุขภาพตนเอง คือ การช่วยเหลือที่ดีที่สุดต่อการป้องกันโรคระบาด อยู่อย่างสงบที่บ้าน อย่าวิตกกังวล เป็นต้น

“เทพสตรีแห่งการก่อสร้าง” เป็นสมญานามที่สื่อโซเชียลมอบให้บรรดาผู้ใช้แรงงานหญิงที่ทำงานก่อสร้างโรงพยาบาลหัวเฉินซาน (火神山) ที่นครอู่ฮั่น ไม่มีใครจดจำชื่อเสียงเรียงนามผู้ใช้แรงงานหญิงได้ทั้งหมด พวกเธอจึงเป็นเหมือนหญิง “นิรนาม” ที่ทำงานก่อสร้าง เช่น ผสมปูน ส่งวัสดุ ปูเหล็ก เป็นต้น พวกเธอไม่มีความรู้ แต่เมื่อรู้ว่าประเทศชาติต้องการแรงงานและรับสมัครคนงาน ก็ยินดีเข้ามาช่วยเหลือทันที หญิงสาวนามว่า “Hu Xiaohong” (胡晓红) รับนำลูกน้องตนเองมาถึงพื้นที่ก่อสร้างโรงพยาบาลอู่ฮั่นเมื่อรู้ว่ารัฐบาลต้องการสร้าง

โรงพยาบาลรักษาผู้ป่วยโรคโควิด-19 และเธอเป็นบุคคลสำคัญในการวางโครงสร้างหลักให้โรงพยาบาลดังกล่าวด้วย (Feng, 2020)

3. ภาพลักษณ์ “ฟ่งฟ่ง” ขบถหญิงโควิด-19 แห่งจีน

ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนในโซเซียลมีเดียตามที่กล่าวมาข้างต้นดูเหมือนว่าเป็นภาพลักษณ์ที่สอดคล้องกับภาพที่รัฐบาลจีนผู้ควบคุมพื้นที่สื่อทุกชนิดต้องการเห็น และพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดภาพลักษณ์ดังกล่าวผ่านการยกย่องชมเชยผู้หญิงที่เสียสละความสุขส่วนตัวมาปฏิบัติภารกิจช่วยชาติท่ามกลางภาวะวิกฤตโรคระบาด แต่พื้นที่โซเซียลมีเดียได้เอื้อโอกาสให้ผู้หญิงที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลอย่าง “ฟ่งฟ่ง” (方方-Fang Fang) ปรากฏตัวด้วย

ชาวอินเทอร์เน็ตหรือสื่อโซเซียลของจีนแทบไม่มีใครไม่รู้จัก “ฟ่งฟ่ง” ผู้เขียน “บันทึกประจำวันอยู่ฮั่น” หรือชื่อภาษาจีนว่า 《武汉日记》 บันทึกประจำวันของนักเขียนหญิงวัย 65 ปีที่เขียนบนเว่ยปั๋วจนโด่งดังมากช่วงเกิดโรคระบาดโควิด-19 ที่อยู่ฮั่น เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันพร้อมบันทึกสถิติผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากโรคดังกล่าวในช่วงระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมปี 2020 เนื้อหาในบันทึกเป็นเรื่องราวประสบการณ์ที่ได้จากการพบเห็นผู้คนรอบข้าง ข้อมูลที่ได้จากการอ่านเว่ยปั๋ว ข้อความจาก WeChat หรือโทรศัพท์ ช่วงเกิดวิกฤตโรคระบาดโควิด-19 ในอยู่ฮั่น ทำให้เว่ยปั๋วของเธอมียอดกดถูกใจ จำนวนมาก แต่เสียงวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงลบก็ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน และมีการใช้ถ้อยคำรุนแรงในการวิพากษ์เธอ เช่น นักสร้างเรื่อง สมอ่งป่วย เป็นต้น (Hongxing News, 2020) “บันทึกประจำวันอยู่ฮั่น” ไม่เพียงได้รับความนิยมในสื่อโซเซียลจีนเท่านั้น แม้แต่สื่อต่างประเทศและชาวจีนโพ้นทะเลนอกประเทศก็นิยมอ่านเช่นกัน เพราะทั่วโลกต้องการทราบความจริงที่เกิดขึ้นขณะนั้น และอาจไม่ได้เชื่อถือสื่อทางการจีนเท่าใดนัก เป็นเหตุให้ “บันทึกประจำวันอยู่ฮั่น” กำลังเป็นประเด็นร้อนระหว่างทางการจีนกับนักเขียนหญิงผู้ที่กำลังจะจัดพิมพ์งานเขียนดังกล่าวในต่างประเทศ

“ฟ่งฟ่ง” (方方) เป็นนามปากกาของ Wang Fang (汪芳) นักเขียนหญิงผู้หนึ่งที่ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานสมาพันธ์นักเขียนมณฑลหูเป่ย์ เธอเริ่มเขียนบันทึกประจำวันเล่าเรื่องราวของโรคโควิด-19 ที่อยู่ฮั่นอย่างต่อเนื่องนับแต่โรคนี้เริ่มระบาดขึ้นที่เมืองดังกล่าว ช่วงที่นายแพทย์ Li Wenliang (李文亮) เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 “บันทึกประจำวันอยู่ฮั่น” เขียนไว้ว่า

“นับแต่ปิดเมืองถึงวันนี้ เป็นวันที่ 16 ฉันเสียใจมาก เมื่อกลุ่มเพื่อนบอกว่า ชาวอยู่ฮั่นกำลังร้องไห้เพราะเขาใครจะไปรู้ว่า ทว่าทั้งประเทศจีนกำลังร้องไห้ต่อการจากไปของเขา คลื่นน้ำตาบ่าท่วมอินเทอร์เน็ต ในคืนนี้ Li Wenliang กำลังจากไปสู่โลกอื่นท่ามกลางสายน้ำตาของผู้คน...ช่วงคืนวาน ชาวอยู่ฮั่นได้ปิดไฟอาลัยการจากไปของเขา ใช้ไฟฉายและโทรศัพท์มือถือฉายไฟสู่ท้องฟ้า เป่านกหวีด ท่ามกลางคืนอันเงียบสงบ Li Wenliang คือ แสงไฟดวงนั้น กาลเวลาเนิ่นนานเสียเหลือเกิน ชาวอยู่ฮั่นจะสลายความหมองหม่นนี้ได้อย่างไร โคมเค้รา้เจ็บปวดหรือโกรธเคือง บางที อาจทำได้แค่นี้” (Fang, 2020)

Li Wenliang เป็นคนแรกที่บอกกล่าวให้ชาวโลกรู้ว่าเกิดโรคระบาด โควิด-19 แล้ว แต่ช่วงนั้นทางการเงินกล่าวหาว่าเขาสร้างข่าวโคมลอย “ฟิงฟิง” แสดงความคิดเห็นในบันทึกเธอไว้ว่าทุกคนตื่นตัวเมื่อ Li Wenliang เสียชีวิต เธอวิจารณ์รัฐบาลจีนว่าไม่ได้ช่วยเหลืออะไรอย่างเป็นรูปธรรมต่อกรณีนี้ พร้อมเตือนว่าชาวจีนคงลืมไปว่าได้ผ่านโรค SARS เมื่อปี 2003 อย่างไร ปี 2020 นี้ก็อาจลืมไปว่าจะผ่านไปได้อย่างไร แม้เว่ยปั๋วของเธอในช่วงโรคระบาดรุนแรงที่อยู่อันถูกปิดไปชั่วขณะ แต่ชาวอินเทอร์เน็ตก็ช่วยกันคัดลอกมาส่งต่อและเผยแพร่กันในเว็บอื่น ๆ แม้แต่สื่อทางการเงินยังเคยเสนอข่าวเชิงชื่นชมว่าบันทึกของ “ฟิงฟิง” เป็น “การเล่าเรื่องตามความเป็นจริงและมีชีวิตชีวา” เต็มไปด้วยอารมณ์ความรู้สึกที่จริงใจ ลักษณะการเขียนแบบตรงไปตรงมาประทับใจผู้อ่านแต่ละคน” (Xu, 2020) ขณะที่ปัญญาชนจีนจำนวนมากก็สนับสนุนเธอ เพราะเห็นว่า “ฟิงฟิง” กำลังกระทำการสิ่งที่ปัญญาชนควรรับผิดชอบต่อสังคม (Xu, 2020)

“บันทึกประจำวันอยู่อัน” ตอนหนึ่งกล่าวถึงการเสียชีวิตของคนที่รู้จักคุ้นเคยของลูกสาว “ฟิงฟิง” ว่า

“ข่าวร้ายยังคงมีอยู่ เมื่อวานนี้ช่วงกลางวัน ลูกสาวบอกฉันว่า พ่อของคนที่ยังรักสนิทสนมกัน(เดิมเป็นโรคมะเร็งตับอยู่) ถูกส่งไปโรงพยาบาล ไม่มีใครช่วยเหลือ สามชั่วโมงผ่านไปก็เสียชีวิตแล้ว เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อสองวันก่อน เสียชีวิตที่เล่าทางโทรศัพท์ ฟิงดูเจ็บปวดมาก” (Fang, 2020)

ข้อเขียนที่เขียนตอบจดหมายนักเรียนวัย 16 ปีคนหนึ่ง เป็นอีกตอนหนึ่งที่ถูกโจมตีจากชาวอินเทอร์เน็ตจีนบางคนว่า เอนเอียงไปทางต่างชาติและตำหนิรัฐบาลจีน (Newyork Daily Chinese Net, 2020)

“ปฏิวัติวัฒนธรรมถือเป็นภัยพิบัติฉากหนึ่ง ฉันจะต้องออกไปชนกับเขาให้หัวแตกเลือดออก ต่อให้เขาพูดไปสามวันสามคืนก็เกลี้ยกล่อมฉันไม่ได้ เพราะตั้งแต่อายุ 11 ขวบ ฉันได้รับการสั่งสอนมาว่า ปฏิวัติวัฒนธรรมเป็นสิ่งดีงาม พ่ออายุ 16 ปี คำสอนนี้ดำเนินไปอยู่ 5 ปี ใช้เหตุผลสามวันสามคืนก็เปลี่ยนฉันไม่ได้ ไม่เพียงพอ ด้วยเหตุผลเดียวกัน ฉันจะตอบข้อสงสัยเธอ แต่ฉันจะบอกเธอนะ เด็กน้อย ข้อสงสัยของเธอไม่นานนักจะได้คำตอบ และคำตอบนั้น คือ สิ่งที่เธอตอบตัวเอง ลีบปีหรือยลีบปีจากนี้ไป มีสักวันเธอจะคิดขึ้นได้ อ้อ! ตอนนั้นฉันไร้เดียงสา จึงถูกหลอกง่าย เพราะฉันในตอนนั้น อาจเป็นเธอที่เป็นคนใหม่ถอดด้ามในวันนี้ แน่แน่นอนถ้าเธอเดินไปบนทางซ้ายสุดโต่ง เธออาจไม่ได้คำตอบตลอดไป และอาจตะกายแหวกว่ายอยู่ในวังวนชีวิตตรานิรันดร์” (Fang, 2020)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ของ “ฟิงฟิง” บนโซเชียลมีเดียมีทั้งภาพลักษณ์ทั้งด้านบวกและลบ แล้วแต่ชาวอินเทอร์เน็ตจีนจะตีความหรือมีมุมมองต่อกรณีงานเขียนของเธออย่างไร ภาพของนักเขียนผู้บอกเล่าความเป็นจริงที่พบเห็นในชีวิตประจำวันช่วงโรคระบาดเป็นภาพด้านบวกที่ชาวอินเทอร์เน็ตสนับสนุน เพราะเห็นว่าการแสดงความเห็นส่วนตัว ควรได้รับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามกฎหมาย Hao (2020) เห็นว่า

“เธอเขียนบันทึกประจำวัน ข้อความที่เผยแพร่ทางกลุ่ม WeChat ถูกลบออกหลายครั้งรวมถึง id ของเธอ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของพลเมืองตามกฎหมาย การตีพิมพ์ข้อเขียนไม่ว่าในหรือต่างประเทศเป็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล”

เว่ยปั๋วหนังสือพิมพ์เซี่ยงไฮ้ที่มีอิทธิพลฉบับหนึ่ง ได้ตีพิมพ์บทความของศาสตราจารย์ Liang Yanping (梁艳萍) อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยหูเป่ย์ผู้หนึ่งที่เขียนชื่นชมสนับสนุนงานเขียนชิ้นนี้ของ “ฟ่งฟ่ง” และเคยโพสต์ข้อความอาลัยต่อการจากไปของนักศึกษาฮ่องกงตอนเดินขบวนประท้วงรัฐบาลจีนปีที่แล้ว ถูกชาวอินเทอร์เน็ตจีนวิจารณ์อย่างกว้างขวางว่าไม่รักชาติ ไม่นานนักบทความดังกล่าวในเว่ยปั๋วของหนังสือพิมพ์ถูกลบออก เพราะก่อให้เกิดวิวาทะกันรุนแรงเกี่ยวกับกระชู้ โดยที่เว่ยปั๋วของมหาวิทยาลัยหูเป่ย์อ้างว่าได้ตรวจสอบโพสต์ความเห็นส่วนตัวของอาจารย์Liang Yanping แล้ว และจะจัดการอย่างเด็ดขาดตามกฎหมายของสถาบัน (Zhenmian Media, 2020)

ขณะที่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏตามสื่อโซเชียลจีน คือ ภาพขบถของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ “ฟ่งฟ่ง” ตัดสินใจตีพิมพ์งานเขียนในต่างประเทศ จึงมีคำวิจารณ์ทำนองว่า “กินข้าวแล้วทูปหม้อข้าว” “ถูกหลอกใช้” (Changping Guancha, 2020) นักวิจารณ์สื่อมวลชนจีนบางคนเห็นว่า แม้ว่าชาวจีนหลายคนเคยชื่นชอบ “บันทึกประจำวันอยู่อื่น” แต่เมื่อ “ฟ่งฟ่ง” กำลังจะตีพิมพ์งานนี้ในต่างประเทศ ผู้คนกลับเห็นว่าเป็นการนำ “ชาวฉาวโฉ่ในบ้านไปเล่นนอกบ้าน” หรือหยาบยิ่งกว่าให้ต่างชาติโจมตีจีน หรือวิจารณ์อย่างรุนแรงว่าเป็น “คนขายชาติ” (Xu, 2020) ชาวจีนบางคนวิจารณ์ว่าเรื่องราวที่ “ฟ่งฟ่ง” เขียนเป็นสิ่งที่นำมาจากคำบอกต่อของคนอื่น ไม่ได้เห็นสถานการณ์จริง เพราะเธอไม่เคยออกไปนอกบ้าน ได้แต่อ่านเว่ยปั๋วหรือข้อความจากการพูดคุยของชาวอินเทอร์เน็ต ไม่มีมูลความจริง (Chenmo Shijin, 2020; Xiao, 2020)

“ฟ่งฟ่ง” ได้ตอบโต้ภาพลักษณ์ ข้อความหรือข่าวที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลดังกล่าวทางสื่อใต้หวันเกี่ยวกับการถูกโจมตีในโลกโซเชียลว่าขอให้กลุ่มผู้โจมตีเธอหยุดการโจมตีผู้สนับสนุนหรือเพื่อนของเธอเกี่ยวกับเรื่อง “บันทึกประจำวันอยู่อื่น” และเธอยินดีเผชิญหน้าพร้อมแก้ข้อสงสัยทุกอย่างเอง พร้อมทั้งให้ชาวตอบโต้ผู้กล่าวหาเธอทุกคน เช่น กรณีผู้คนสงสัยว่าเนื้อหาในบันทึกเป็นเรื่องที่ได้อินมาเท่านั้น “ฟ่งฟ่ง” กล่าวว่า

“นักข่าวหลายคนที่มีสัมภาษณ์คนอื่นก็เหมือนฉัน ระหว่างพวกเขาสัมภาษณ์แพทย์ผู้ช่วยชีวิต เป็นไปไม่ได้ที่จะอยู่ในเหตุการณ์ ก็แค่ฟังแพทย์เล่า ก็เหมือนนักข่าวหลายคนที่มีสัมภาษณ์ผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่เคยพบตัวจริงของ ‘ฟ่งฟ่ง’ ก็อาจบอกว่าการสัมภาษณ์แบบนี้เป็นเท็จ หรือบอกว่าเป็นข่าวลือ นี่คงเป็นปัญหาพบได้ทั่วไป” (Xiao, 2020)

ในบล็อกของเธอให้สัมภาษณ์สื่อแห่งหนึ่งว่าเดิมทีไม่ได้อยากเรียกงานเขียนชิ้นนี้ว่า “บันทึกประจำวัน” แต่ด้วยสาเหตุต่าง ๆ นานา ถูกกล่าวหาว่า “ซ้ายจัด” บ้าง ถูกปิดเว่ยปั๋วไปบ้าง จึงได้บรรยายความรู้สึกออกมาทุกวันบนเว่ยปั๋วของ Sina และไม่ได้คิดจะตีพิมพ์ข้อเขียนชิ้นนี้แต่แรก เพียงแต่สำนักพิมพ์ในจีนติดต่อมาหลายแห่งขอจัดพิมพ์บันทึกในเว่ยปั๋วของเธอ แต่หลังจากถูกโจมตีจากหลายฝ่าย สำนักพิมพ์ในประเทศจึงล่าถอยไป นอกจากนั้น เธอไม่ได้ทำสัญญากับสำนักพิมพ์ต่างชาติล่วงหน้าว่าจะเขียนบันทึกเล่มนี้ตามที่มีคนโจมตี เพียงแค่ช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ สำนักพิมพ์ต่างชาติได้ติดต่อมา จึงได้มอบให้คุณ Bai Ruiwen (白睿文) ที่กำลังแปลนิยายของเธออยู่ ช่วยแปลงานนี้และหาผู้แทนเจรจาเรื่องลิขสิทธิ์หนังสือ ชื่อหนังสือแต่แรกคือ “บันทึกประจำวันอยู่อื่น –

บันทึกปิดเมือง?” (武汉日记—封城? 记录) ขณะนั้นยังไม่รู้ว่าจะปิดเมืองนานกี่วัน จึงไม่ได้เขียนตัวเลขไว้ ต่อมาด้วยความที่ไม่เข้าใจภาษาอังกฤษ ชื่อหนังสือที่แปลเป็นภาษาอังกฤษถูกตัดออกไปเหลือเพียง “Wuhan Diary” ผู้แปลได้ข้อโทษในความผิดพลาด (Fang, 2020) ตอนหนึ่งของบทสัมภาษณ์ “ฟิงฟิง” กล่าวถึงเนื้อหาในเวย์ปั๋วว่า

“บันทึกของฉันได้เขียนบอกเล่าอย่างละเอียดถึงมาตรการรับมือของรัฐ และคนที่อ่านบันทึกของฉัน จะเข้าใจชัดเจนถึงประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จในการปราบปรามโรคระบาดของจีน ส่วนการตีความบันทึกของเธอที่ผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไป” (Fang, 2020)

ภาพลักษณ์ของนักเขียนหญิง “ฟิงฟิง” เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นปรากฏการณ์ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้พื้นที่โลกเสมือนจริงในสื่อโซเชียลแสดงอำนาจและภาพของการตอบโต้ว่าทรมานอำนาจของรัฐที่ผู้หญิงคนหนึ่งได้แสดงออกเมื่อผู้หญิงที่เป็น “ขบถ” ต่อระบอบปีตาธิปไตยปรากฏตัวบนโซเชียลมีเดีย สื่อของรัฐย่อมพร้อมจะหาวิธีควบคุมเธอไม่ว่าจะเป็นการลบข้อความที่เธอโพสต์หรือปิดเวย์ปั๋วของเธอ เนื่องจากทางจารีตเป็นผู้นำอำนาจเด็ดขาดในการควบคุมการเผยแพร่สื่อทุกชนิดในประเทศ

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนที่เริ่มปรากฏตามสื่อสารมวลชนอาจกล่าวได้ว่าเริ่มต้นในยุคหลังการโค่นล้มระบอบศักดินาหรือหลังการสิ้นสุดราชวงศ์ชิงซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายของจีน ภาพลักษณ์ที่ปรากฏของผู้หญิงจีนในโลกความเป็นจริงขณะนั้น คือ ผู้ร่วมปลดปล่อยประเทศและก่อสร้างประเทศชาติตามแนวทางสังคมนิยมของรัฐ แต่ภาพที่สื่อมวลชนจีนนำเสนอกลับล้าหลังจากสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะความเป็น “ผู้หญิง” ที่เผยแพร่ตามสื่อมวลชนส่วนใหญ่คือ ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ยังก้าวไม่พ้นปริณิณทลส่วนตัวภายในบ้าน อีกทั้งเพิ่มภาพลักษณ์และความหมายใหม่ให้ผู้หญิงจีนยุคหลังการปฏิรูปเปิดประเทศในทศวรรษที่ 1980 ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองควบคู่กัน สภาพเช่นนี้เป็นไปตามกรอบแนวคิดของสื่อมวลชนที่เชื่อมระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและโลกแห่งความหมาย สื่อมวลชนจีนได้ประกอบสร้างความหมายให้ผู้หญิงด้วยการผลิตซ้ำความหมายเดิมให้ผู้หญิงว่ายังต้องทำหน้าที่เป็น “แม่และเมีย” ที่ดี เพื่อให้บทบาทดังกล่าวยังคงดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับต่อไปในสังคม และเพิ่มความหมายใหม่ให้ผู้หญิงที่ก้าวสู่ปริณิณทลสาธารณะด้วยภาพหญิงแกร่งหรือหญิงเก่งทั้งงานนอกบ้านและงานในบ้าน สังเกตเห็นได้จากโฆษณาที่มีผู้หญิงเป็นผู้นำเสนอสินค้าเครื่องใช้ภายในบ้านหรือเสื้อผ้าและเครื่องสำอาง พื้นที่สื่อมวลชนในอดีตได้ประกอบสร้างเพศสภาวะดังกล่าวภายใต้การควบคุมสื่ออย่างเข้มงวดของอำนาจรัฐ

เมื่อสื่อโซเชียลได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของผู้คนในศตวรรษที่ 21 ผู้หญิงจีนที่ปรากฏตามสื่อเหล่านี้แม้ว่าจะตกอยู่ใน “มายาคติ” ของสังคมแบบปีตาธิปไตย แต่ก็มีอำนาจต่อรองบนโซเชียลมีเดีย ซึ่งเป็นพื้นที่ของการปะทะสังสรรค์ระหว่างอำนาจหรือวาทกรรมชุดต่าง ๆ ในสังคม อำนาจในการประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับภาพลักษณ์ผู้หญิงจึงไม่ได้อยู่ในกำมือของผู้มีอำนาจแต่เพียงฝ่ายเดียว ผู้หญิงมีอำนาจในการนำเสนอ

ตัวตนเช่นกัน ดังกรณีศึกษาของบล็อกเกอร์สาว Highness Qiao Biluo ที่ปรากฏตัวบนอินเทอร์เน็ตรูปลักษณ์หญิงสาวสวยเซ็กซี่ ดึงดูดผู้ชายให้รับชมรายการของเธอและสร้างรายได้ให้ตัวเองมหาศาล ทั้งที่ตัวตนจริงคือ หญิงวัยกลางคนวัย 58 ปี หรือกรณีของนักเขียนหญิงนาม “ฟ่งฟ่ง” ผู้เขียน “บันทึกประจำวันอยู่บ้าน”

ขณะที่ช่วงวิกฤตโรคระบาด โควิด-19 ในจีน การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงจีนที่ปรากฏตามสื่อโซเชียลได้เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน ภาพลักษณ์ของกลุ่มผู้หญิงที่ปฏิบัติงานต่อต้านโรคระบาดอย่างมีประสิทธิภาพตามที่สื่อทางการจีนกล่าวถึง คือ (Huaxia Jingwei Net, 2020)

1. กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ถือเป็นกำลังหลักหรือแนวหน้าในสงครามโรคระบาดครั้งนี้ พวกเธอใช้พลังในการค้าขาย “ท้องฟ้าครึ่งหนึ่ง” ไว้
2. กลุ่มพลังผู้หญิงตามชุมชนและครอบครัว คือ กลุ่มผู้หญิงที่ปฏิบัติงานในชุมชนหรือฐานราก เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่
3. ตัวแทนผู้หญิงจากทุกกลุ่มสาขาอาชีพของสมาพันธ์ผู้หญิงจีน ผู้ทำหน้าที่เป็นเสมือน “ยาม” “ประชาสัมพันธ์” “พนักงานบริการ” พวกเธอรวมกลุ่มกันในการแสดงความสามัคคีในการเชื่อมสังคมเข้าด้วยกัน ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคระบาด บริจาคเงินหรือสิ่งของตามแต่ฐานะในภาวะวิกฤต

ขณะที่บทความนี้ได้นำเสนอภาพลักษณ์กลุ่มผู้หญิงที่ปฏิบัติงานต่อต้านโรคโควิด-19 ต่างออกไปบ้างเล็กน้อย โดยแบ่งเป็นสามกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์กับกลุ่มผู้หญิงรากหญ้า และเพิ่มภาพลักษณ์บทบาทของ “ฟ่งฟ่ง” ขบถหญิงยุคโรคระบาดเพื่อให้เห็นภาพผู้หญิงจีนที่หลากหลายมากขึ้น ทางการเงินไม่ได้นับรวมผู้หญิงอย่าง “ฟ่งฟ่ง” ผู้มีสำนักวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเข้าไปด้วยในกลุ่มผู้มีบทบาทโดดเด่นในช่วงโรคระบาด ภาพลักษณ์ที่ปรากฏบนสื่อโซเชียลส่วนใหญ่ของรัฐจึงเป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิง 3 กลุ่มที่กล่าวมาข้างต้น ทางการเงินและผู้หญิงจีนได้ช่วยกันประกอบสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนยุคโควิด-19 ให้เป็นนางฟ้าชุดขาว ผู้มีพันธกิจช่วยเหลือมนุษยชาติ มีบุคลิกเป็นผู้นำ เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว และไม่หวั่นรูปลักษณ์ภายนอก มีความสมานสามัคคีเพื่อทำให้ “บ้านใหญ่” หรือประเทศชาติอยู่รอดปลอดภัย ยินยอมพร้อมใจทั้ง “บ้านเล็ก” หรือครอบครัวไว้เบื้องหลัง รวมถึงภาพลักษณ์ของผู้หญิงรากหญ้าจีนที่สื่อให้เห็นถึง ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันใน “บ้านใหญ่” เพื่อต่อสู้ศัตรูซึ่งแลไม่เห็นตัวตนอย่างเชื้อไวรัสโคโรนา ซึ่งดูเหมือนว่าพวกเธอเหล่านี้ก้าวสู่ปริมณฑลสาธารณะอย่างเต็มตัวและถูกจับจ้องจากสายตาคนทั่วโลก ขณะเดียวกันภาพลักษณ์ดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับและชื่นชมในความเสียสละที่พวกเธอได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เกรงกลัวภัยพิบัติของโรคระบาดที่คร่าชีวิตผู้คนไปทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่าภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนบนโลกโซเชียลท่ามกลางภาวะวิกฤตโรคระบาดสะท้อนความเป็นจริงมากกว่าช่วงเวลาอื่นที่ผ่านมาและเป็นภาพลักษณ์เชิงบวก

การนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนท่ามกลางสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เป็นสิ่งพิสูจน์ให้เห็นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังทรงพลังอำนาจในการควบคุมความเป็นผู้หญิง นำผู้หญิงเข้าสู่กรอบความเป็นพลเมืองดีที่มีพันธกิจช่วยเหลือประเทศชาติ กลุ่มผู้หญิงรากหญ้าหลายคนที่ปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครป้องกันโรคระบาดครั้งนี้ได้รับการพิจารณาให้เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ด้วยความที่สร้างคุณูปการให้แก่สังคม ทั้งนี้คงต้องกล่าวให้เป็นที่น่าพอใจ

เสียก่อนว่าการเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ถือเป็นเกียรติประวัติของวงศ์ตระกูล เพราะพรรคเลือกคนไม่ใช่คนเลือกพรรค พรรคคอมมิวนิสต์จีนปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 80 ล้านคน ขณะที่จีนมีประชากรรวม 1,300 ล้านคน ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าไม่ใช่ชาวจีนทุกคนเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์

นอกจากนั้น ทางการเงินยังประสบผลสำเร็จในการประกอบสร้างความเป็นผู้หญิงจีนผ่านสื่อโซเซียล นำเอาผู้หญิงไปผูกติดกับวาทกรรมความอยู่รอดท่ามกลางภาวะวิกฤต และหากพิจารณาให้ถ่องแท้ย่อมพบว่าผู้มีอำนาจในการเผยแพร่ควบคุมสื่อเหล่านี้คือ รัฐบาลจีน ย่อมอนุมานได้ว่าความเป็นผู้หญิงท่ามกลางภาวะวิกฤตนี้เป็น “เพศภาวะ” ที่ประกอบสร้างขึ้นมาในสังคมโดยสถาบันที่มีผู้ชายเป็นผู้ผลิต ความเป็นผู้หญิงไม่ใช่สิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือสากลที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ แต่บริบทของสังคมแต่ละยุคสมัยและสถานที่สามารถสร้างหรือรื้อถอนความเป็นผู้หญิงได้เช่นกัน ภาพลักษณ์ผู้หญิงจีนส่วนใหญ่ที่สื่อโซเซียลจีนนำเสนอมาข้างต้น ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทไปตามความต้องการของสังคมและยุคสมัย เป็นองคาพยพที่สำคัญต่อการต่อต้านโรคระบาด ขณะเดียวกันรัฐบาลจีนก็ยกย่องการผลิตวาทกรรมความเป็น “ผู้หญิง” ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของรัฐบาลบนพื้นที่สื่อสมัยใหม่ผ่านการชื่นชมจากผู้นำสูงสุดของรัฐ ส่วนผู้ใช้สื่อโซเซียลในการตอบโต้อำนาจรัฐอย่าง “ฟิงฟิง” มีภาพลักษณ์ที่เป็น “ขบถ” ต่อประเทศทางการเงินได้เลือกเผยแพร่ข่าวหรือคลิปในทำนองต่อต้านหรือโจมตีควบคู่ไปกับการนำเสนอข้อมูลในเชิงบวก แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าพื้นที่บนโลกโซเซียลได้เปิดโอกาสให้ชั่วอำนาจฝ่ายตรงข้ามอย่าง “ฟิงฟิง” ได้แสดงความเป็นตัวตนออกมาให้โลกรับรู้เช่นกัน แม้ว่าในที่สุดอำนาจรัฐได้เข้ามาจัดการกับเธอด้วยการปิดเว็บบล็อกหรือสั่งห้ามพิมพ์งานเขียนของเธอในประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Barthes, R. (2015). *Mythologies*. Média Diffusion.
- Cankao Xiaoxi. (2020). *Foreign media comment: Chinese women hold up half of the sky of anti epidemic*. Retrieved from <https://mil.sina.com/2020-03-09/detail-iimxxstf7550807.d.html?vt=4>.
- Changjiang Daily. (2020). *Wuhan female doctor who first discovered the epidemic*. Retrieved from <https://m.weibo.cn/search?containerid=231522type%3D1>.
- Changping Guancha. Fang Fang's diary may be used objectively. Retrieved from <https://mingjingnews.com/article/139205-87>.
- Chenmo Shijin. *The evaluation of Wuhan diary of the other party: fake is not true!* Retrieved from <http://www.ubi.org.cn/chenmoshijin/8078.html>.
- Fan, Z. (2018). Interview: How did feminism change the world from the history of American women to the history of American women to the history of Chinese feminist movement. Retrieved from <https://www.thepaper.cn/newsDetail>.
- Fang, F. (2020). *Fang Fang's response: there is no tension between China and the international community*. Retrieved from <http://fangfang.blog.caixin.com/archives/226151#more>.
- Fang, F. (2020). *Complete diary of Fang Fang*. Retrieved from <http://blog.dayabook.com/2020/03/125-318.html>.
- Feng P. W. , Jie. X. (2015). *Analysis of media's stereotype of woman*. Retrieved from DOI : CNKI:SUN:YWCB.0.2015-14-042.
- Feng, S. (2020). *During the epidemic period, how many of these women fight*. Retrieved from www.fashion.ifeng.com/c/7vJoToz3dRj.
- Fuengfusakul, A. (2003). *Attalak kam tobtuan tridsadee lae grob naewkid* [Identity a Review of Theory and Conceptual Framework]. Bangkok. National Research Council, Sociology, Office of the National Research Council.
- Hao, X. F. (2020). *The original diary of our party and its controversial views*. Retrieved from <http://club.kdnet.net/dispbbs.asp?boardid=52&id=13682599>.
- Hongxing Xinwen. (2020). *Writer Fang Fang's response: Wuhan diary dispute: let time tell us the result*. Retrieved from <http://news.ifeng.com/c/7u1MXOTSxWa>.

- Huabei Xinwen Net. (2020). *73 year old Academician Li Lanjuan face indentation*. Retrieved from <http://baijiahua.baidu.com/sqid=1659122188070823775&wfr=.spider&for=pc.html>
- Huaxia Jingwei Net. (2020). *Women become the backbone of epidemic prevention and control*. Retrieved from www.huaxia.com/gdtb/gdyw/mttt/2020/03/6360946.
- Huo, W.W. (2020). *Deputy director of health administration of the state health commission*. Retrieved from <https://www.weibo.com/3984690220/luGJEkUiO?type=comment>.
- Kaewtep, K. (2006). *Sat hang sue lae wattanatham sukka* [Science of Media and Culture Studies]. Bangkok. Adison Press Product.
- Lei Y.N. (2019). Marxist Study of feminism. Retrieved from DOI: 10.26995/d.cnki.gdqsc.2019.000040.
- Long G. (2020). Mother fight SARS, daughter fight new corona virus. Retrieved from https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_6083137.
- Longquanshi Fulian. (2020). *They are “female soldiers” in the war against epidemic diseases*. Retrieved from https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_5689335.
- Newyork Daily Chinese Net. (2020, April 15). *Fang Fang’s Wuhan diary and a political storm*. Retrieved from <https://cn.nytimes.com/china/20200415/coronavirus-china-fang-fang-author/>.
- Nanfang Dushi Daily. (2020). *Jiao Yahui’s 82 day parting brings tears to her eyes and sighs the beauty of Wuhan*. Retrieved from <https://baijiahua.baidu.com/sqid=166151147745141181305&wfr=.spider&for=pc>.
- People Net. (2020). Retrieved from <http://ah.people.com.cn/n2/2020/0220/c358266-33814002.html>.
- Sangkapanthanonth, T. (2013). *Jit samnek cheng niwet nai wan gam thai* [Ecocritism in Thai Literature]. Bangkok. Nakhon Press.
- Sinanet. (2020). *Wuhan’ Female Doctor Zhang Zhan: coronavirus pneumonia context of Letter to Huaband” new version*. Retrieved from https://k.sina.com.cn/article17913719176_ac62a8d01900kse7.html.
- Sinanet. (2020). *All- China Women’s Federation: Serious study Xi Jinping spirit*. Retrieved from <http://politics.people.com.cn/BIGS/n1/2020/0308/c1001-3162261.html>.
- Hall, S. (2006). Cultural studies and its theoretical legacies (pp. 272-285). Routledge.
- The impact of moving story reports in the fight against new pneumonia. Retrieved from m.sohu.com/a/370799278-716901.
- The paper. (2020, February 22). *Women’s commentary, Anti epidemic is the highlight of Chinese women, How did you get here?* Retrieved from https://www.thepaper.cn/newsDetail_forward_6075418.

- Xiao, S. (2020). *Fang Fang is picking up the pen, and vice versa*. Retrieved from <http://www.rfi.fr/cn0/%E4%B8%AD%E5%9B%BD/20200501>.
- Xinhuanet. (2020). *The Speech of Xi Jinping on International Working Women's Day*. Retrieved from http://www.xinhuanet.com/politics/leaders/2020-03/08/c_1125678890.htm.
- Xu, D. (2020). *Fang Fang Diary: Coronavirus context of Chinese people's national interest and individual freedom*. Retrieved from <http://www.bbc.com.zhongwen/simp/chinese-news-52270954>.
- Xinhuanet. (2020). *31 nurses in West Hospital of Wuhan Union Medical College Hospital*. Retrieved from <http://xinhuanet.com/politics/2020-9/28c-1125506620.html>.
- Xinlang Caijing. *Xia Sisi, a 29 year old woman doctor, died of infection this morning*. Retrieved from <http://finance.sina.com.cn/stock/hkstock/hkzmt/2020-02-23/doc-iimxyqyz5218445.shtml>.
- Wang C.Y. (2011). *Gender studies were conducted in ornamental horticulture organizations in China*. (Doctoral Dissertation, Huazhong Nongye University)
- Wang, Y. (2020). *People's daily praises eight Academicians*. Retrieved from https://3g.163.com/news/article_cambrian/F68BB4KU054488Y1.html?from=history-back-list.
- Yang, M. J. (2019). *A study of prejudice in the context of new media*. Retrieved from DOI : 10.19425/j.cnki.cn15-1019/g2.2019.05.021.
- Yang, Y. (2019). *On the silent form of fraud from the perspective of webcast*. Retrieved from <https://kns.cnki.net/KCMS/detail/detail.aspx?dbcode=CJFQ&dbname=CJFDLAST2020&>.
- Zhongguo Chang-an Net. (2020). *Nurses secretly sign up for Wuhan, The husband confessed in pain when seeing her off*. Retrieved from <https://xw.qq.com/cmsid/20200127V0ERV700?f=newdc>.
- Zhongguo Xinwen Pinglun. (2020). *The front-line nurse and her daughter hugged each other, and the 9-year-old child cried for her mother*. Retrieved from <http://henan.sina.com.cn/news/2020-02-03/detail-iimxyqvy9952380.html>.
- Zhenmian Media. (2020, April 28). *Xinmin Weekly's microblog has triggered a series of reactions*. Retrieved from http://k.sina.com.cn/article_2366004917_8d065eb500100o8_cg.html?from=edu.
- Zhou, J. (2014). *The evolution of Chinese women's social role since the reform and opening up*. Retrieved from <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10593-1014367565.htm>.